

Jaarverslag 2018

BISDOM ROTTERDAM

Jaaroverzicht en kerncijfers van het bisdom

NATIONALE
BEDEVAAART
1 JULIE 2008

Inhoud

1	Voorwoord	3
2	Jaaroverzicht 2018	4
3	Financiën	27
4	Kerncijfers bisdom Rotterdam	32
5	Goede doelen bisdom Rotterdam	34
6	Nalaten aan het netwerk van liefde	36
7	ANBI	37
8	Jaar van de Roepingen	40
9	Activiteitenagenda bisschop Van den Hende	43

1 Voorwoord

Mgr. Van den Hende

In Rotterdam stond 2018 in het kader van het diocesane Jaar van Gebed. Meerdere momenten en activiteiten in het jaaroverzicht 2018 zijn verbonden met de geestelijke opdracht van de Heer om als leden van de Kerk te volharden in gebed en dat we ons zichtbaar toeleggen op het bidden.

Het Tweede Vaticaans Concilie noemt de Kerk een geestelijke en een zichtbare werkelijkheid, samengesteld uit een menselijk en een goddelijk element (Lumen Gentium 8). In het gebed komen beide elementen aan de orde.

De Heer zelf wekt het geloof in ons hart en aan Christus zelf ontlene wij als Kerk onze zending het evangelie daadwerkelijk te beleven en te verspreiden in liturgie, catechese en diaconie.

Van het bisdom Rotterdam worden in dit jaarverslag naast een agenda en activiteiten tevens de nodige cijfers in beeld gebracht; financiële cijfers alsook kerncijfers en goede doelen die op hun beurt alles te maken hebben met de Kerk als geestelijke en zichtbare werkelijkheid.

Van harte bevel ik dit verslag ter lezing aan. Ik ben dankbaar dat daarin eens te meer zichtbaar wordt dat vele geledingen van ons bisdom werk willen maken van het geloof dat ons is toevertrouwd en dat ten diepste verbonden is met de roeping die ieder van ons van de levende Heer mag ontvangen.

+ Johannes van den Hende
Bisschop van Rotterdam

Dit inhoudelijke en financiële jaarverslag wordt uitgebracht nadat de jaarrekening 2018 werd goedgekeurd door de Raad voor Economische Aangelegenheden (29 april 2019) en het Hoogwaardig Kathedraal Kapittel (12 juni 2019) en door de bisschop ondertekend (12 juni 2019).

2 Jaaroverzicht 2018

Januari 2018

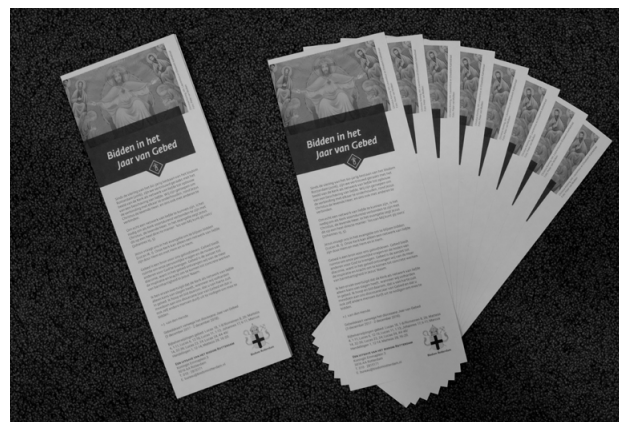
In het bisdom beginnen 18 parochielocaties op zaterdag 20 januari de actie Kerkbalans met een startmoment. Het diocesane startmoment in het bisdom Rotterdam is in Zoetermeer. De actie Kerkbalans is van groot belang voor parochies. In een aantal eigen YouTube-filmpjes vertellen penningmeesters, een coördinator Kerkbalans en anderen waarom het goed is om te geven voor je kerk, wat de kerk betekent, waarvoor er geld nodig is en waarom ze zelf ook een bijdrage geven. De filmpjes worden geplaatst op het YouTube-kanaal van het bisdom en kunnen zo door de parochies op hun eigen website worden gezet en gedeeld via social media. De filmpjes roepen op om mee te doen met de actie: “De Kerk is meer dan een gebouw alleen. Het is een plek waar je kunt vieren, lief en leed delen, een kaarsje opsteken, bidden en God ontmoeten. Vanuit die inspiratie zetten vele mensen zich vrijwillig in voor anderen. Bijvoorbeeld door zieken te bezoeken of te helpen bij een voedselbank. De kerk leeft door het jaar heen met je mee. Op belangrijke momenten in je leven kun je terecht in je parochie. Denk bijvoorbeeld aan de doop, een huwelijk of uitvaart. Doe ook mee! Steun je parochie, geef voor je Kerk.”

Tijdens de jaarlijkse bijeenkomst, waarmee de bisschop, staf en medewerkers van het bisdombureau het jaar inhoudelijk openen, wordt gesproken over het Jaar van Gebed. De bijeenkomst vindt plaats op maandagmiddag 15 januari op Bovendonk in Hoeven. Hier is de priester- en diakenopleiding voor late roeping gevestigd. Ook diakenstudenten en een aantal priesterstudenten van het bisdom Rotterdam ontvangen hier hun opleiding en vorming. In de ochtend bezoekt de groep de basiliek in Oudenbosch en het nabijgelegen zouavenmuseum. Mgr. Van den Hende spreekt daarna over het Jaar van Gebed (Advent 2017 - Advent 2018) en verbindt dit met de Kerk als ‘netwerk van liefde’ tot opbouw van een beschaving van liefde. “De beschaving van liefde

sluit aan bij wat met het koninkrijk van God wordt beoogd: waarachtige menselijke ontwikkeling voor alle volken, bescherming van het menselijk leven en een goede verdeling van de goederen die ons gegeven zijn”, aldus de bisschop. En met het oog op gebed: “Onze sociale actie heeft ook een binnenkant. Liefde heeft de input van het geloof nodig, zei paus Benedictus. We moeten onze binnenkant voeden door het gebed. Bidden en werken. Willen we niet uitgeput raken, dan is het goed om te blijven bidden.” Daarna spreken de bisschop en de bisdommedewerkers over activiteiten in het Jaar van Gebed.

Februari 2018

Vanwege het Jaar van Gebed wordt vanaf Aswoensdag 14 februari een gebedskaart verspreid. Het gebed verwijst naar momenten waarop Jezus zelf bad, vanaf het moment dat Hij in de woestijn verbleef en de duivel Hem wilde bekoren, tot zijn sterven aan het kruis en daarna zijn hemelvaart. En het vraagt: “Heer, help ons om trouw te blijven aan het gebed” (Lucas 18, 1-8/Romeinen 8, 26). “Ik ben ervan overtuigd dat de Kerk als netwerk van liefde alleen kans van slagen heeft, wanneer wij volharden in gebed”, schrijft Mgr. Van den Hende in een korte toelichting. Op de kaart is de schildering van Christus Koning afgebeeld uit de HH. Laurentius en Elisabeth Kathedraal.

Jaar van Gebed. Gebedskaart 'Bidden in het Jaar van Gebed'.

Foto: Bovenwijs

Op Aswoensdag 14 februari opent de bisschop de 40-dagencampagne met een eucharistieviering en het askruisje in de kapel van het bisdomkantoor. Met de 40-dagencampagne 'Netwerk van Liefde' richt het bisdom de schijnwerper op de vele diaconale activiteiten die katholieke parochies, scholen en instellingen in deze periode organiseren. "Van oudsher bereidden christenen zich in deze periode voor op het Hoogfeest van Pasen door extra aandacht te geven aan vasten, gebed en aalmoezen geven", aldus missiesecretaris en medewerker diaconie Jan Maasen. Het is een goed gebruik dat parochies en scholen zich in de Veertigdagentijd inzetten voor een ontwikkelingsproject. Maasen: "Vanuit het bisdom willen we die inzet graag ondersteunen en stimuleren."

Op zaterdag 17 februari nemen dertig mensen deel aan de diocesane impulsbijeenkomst 'Gemeenschapsopbouw en diaconie' in de Adelbertkerk in Delft. De ochtend is een inhoudelijk vervolg op de diaconieprijs 'Brood en Rozen', die in november 2017 werd uitgereikt. Er wordt aandacht besteed aan het winnende project en aan drie andere projecten die waren voorgedragen. Vanwege het Jaar van Gebed besteedt vicaris Henri Egging in zijn inleiding aandacht aan de driehoek diaconie, gemeenschapsopbouw en gebed. Nieuwe initiatieven van medemenselijkheid ontstaan doordat mensen geraakt zijn en in beweging komen. Egging: "Daden van liefde zijn voor een gelovige geworteld in een relatie met de levende Heer. Natuurlijk vinden wij ook voldoening in het contact met mensen, in het samen optrekken, in gelukkige gezichten. Maar dat alles kunnen wij wel in gebed voor God neerleggen. Zoals wij ook in beweging gekomen zijn doordat de nood van andere mensen ons niet onverschillig laat, omdat wij geraakt zijn door Gods liefde."

Op dinsdag 27 februari spreekt de diakenkring met de bisschop over de diaconale dimensie van het gebed. De bisschop en de diakens ontmoeten elkaar jaarlijks in de diakenkring. Het gebed is nodig om het netwerk van liefde op te bouwen en in stand te houden. De bisschop viert met de diakens de eucharistie in de kapel van Vronesteyn.

Diakenkring. Gesprek over de diaconale dimensie van het gebed.

Foto: Peter van Mulken

Maart 2018

"Diaconie hoort bij de zending van de Kerk en bidden is nodig om de naastenliefde te kunnen betrachten. Paus Franciscus zei daar recent over: het Woord van God gaat van je oren, naar je hart, naar je handen." Zo opent Mgr. Van den Hende de Laurentiusconferentie op vrijdagmiddag 2 maart. Zes gasten wisselen op uitnodiging van de bisschop uit over het thema 'bidden als motor voor diaconie'. Tijdens een Laurentiusconferentie spreken deelnemers over een sociaal-maatschappelijk thema dat ieder ter hart gaat. Deze keer is het thema gekozen vanwege het diocesane Jaar van Gebed. Liesbeth Stalmeier is gespreksleider. Deelnemers aan deze Laurentiusconferentie zijn: Mgr. Van den Hende, diaken Ronald van Berkel (Parochie Maria Sterre der Zee in Den Haag), de heer Colm Dekker (Sant'Egidio Gemeenschap Amsterdam), majoor Jeanne van Hal (Leger des Heils), de heer Jan Maasen (medewerker diaconie en missiesecretaris van het bisdom Rotterdam), de heer Gerard Nijenstein (lid van de Diocesane Caritas Instelling), zuster Petra (Missionaries of Charity).

In Rotterdam nemen ruim 275 mensen deel aan de informatiebijeenkomst over de nieuwe parochieautomatisering op maandag 5 maart. "Een goede administratie is de ruggengraat van de parochie," vertelt algemeen econoom John Bakker. Via werkgroepen en klankbordgroepen werden veel mensen uit de bisdommen en de parochiepraktijk

betrokken bij de ontwikkeling van de nieuwe automatisering. De kern daarvan is DocBase, samen met Exact Online. De nieuwe automatisering houdt rekening met de AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming) die geldt per 25 mei 2018.

In zijn vastenboodschap 2018 schrijft paus Franciscus: “Als de liefde in zoveel harten soms lijkt uit te doven, dan dooft zij niet uit in Gods hart! Hij geeft ons steeds nieuwe gelegenheden om opnieuw te kunnen beginnen met liefhebben.” De paus beveelt daarom in 2018 opnieuw het initiatief “24 uur voor de Heer” aan, dat ertoe uitnodigt het sacrament van verzoening te vieren in een context van eucharistische aanbidding. De “24 uur voor de Heer” is een van de activiteiten, waartoe parochies in het Jaar van Gebed in het bijzonder worden uitgenodigd.

“24 uur voor de Heer”.
Sacrament van verzoening.

Foto: Ramon Mangold

Geestelijk verzorgers spreken tijdens een expertmeeting over het thema: Gebed in het hart van de geestelijke verzorging. De bijeenkomst op donderdag 15 maart vindt plaats op het bisdomkantoor in Rotterdam en wordt georganiseerd door Emile Boleij, bisschoppelijk gedelegeerde voor de zorg. Broeder Thomas Quartier osb spreekt deze middag over benedictijnse impulsen voor de geestelijke verzorging: hoe maak je zelf tijd en ruimte voor gebed en hoe doe je dat met cliënten?

‘Laat ons bidden’ is het thema van de bijeenkomst voor leden van pastoraatgroepen uit het bisdom Rotterdam. Op zaterdag 17 maart komen 45 mensen uit verschillende parochies samen in de Adelbertkerk in

Delft. Daar verzorgt pastoraal werkster Lizzy Beenhakker-Mol van de Parochie De Heilige Familie een inleiding op het thema. Leden van pastoraatgroepen ontmoeten elkaar, wisselen ervaringen uit en doen nieuwe ideeën op.

Op 16 maart is het precies 50 jaar geleden (1968-2018) dat de bisschop van Rotterdam de Elisabethkerk aan de Mathenesserlaan verhiel tot nieuwe kathedraal. De kerk werd in 1968 in een plechtige viering door Mgr. Jansen verheven tot nieuwe kathedraal van het bisdom. De leden van het kapittel vieren vanwege het jubileum samen de eucharistie in de kathedrale kerk op 2 februari, de dag waarop in 1956 het bisdom Rotterdam door paus Pius XII werd opgericht.

“De paus wil dat we de woorden die Maria te horen krijgt, niet alleen op haar toepassen maar ook op onszelf.” Dit zegt Mgr. Van den Hende tegen de jongeren die op 25 maart in Leiden bijeenkomen voor de viering van Palmzondag. De bisschop houdt een korte inleiding over de boodschap die paus Franciscus aan de jongeren schreef voor deze dag: “Vrees niet Maria, want gij hebt genade gevonden bij God” (Lucas 1, 30). De jongeren vieren samen de eucharistie, waarbij de bisschop de palmtakjes zegent, en hebben een programma van workshops en ontmoeting. Ook wordt informatie gegeven over de Wereldjongerendagen 2019 in Panama. De bijeenkomst wordt afgesloten met aanbidding, waarbij er gelegenheid is om het sacrament van boete en verzoening te ontvangen.

Palmzondag. De diocesane Wereldjongerendag.

Foto: Ramon Mangold

Ongeveer 900 gelovigen, waaronder enkele tientallen geloofsleerlingen, komen op 28 maart voor de chrismamis bijeen in de HH. Laurentius en Elisabeth Kathedraal. Zij worden welkom geheten door vicaris-generaal Tjeerd Visser. In de chrismamis zegent de bisschop de oliën voor de geloofsleerlingen en de zieken en hij wijdt het chrisma. Mgr. Van den Hende: “Juist in de sacramenten die ons gegeven zijn, komt de liefde van Christus tastbaar nabij.” Tijdens de chrismamis is speciale aandacht voor het 50-jarig jubileum van de kathedraal, onder meer door een bisdommagazine dat uitgereikt wordt. In de Veertigdagentijd hebben zeker 108 parochiekernen houdbare levensmiddelen ingezameld voor de lokale voedselbank. Het bisdombureau sloot zich hierbij aan. In de chrismamis wordt symbolisch een deel van de opbrengst aangedragen tijdens de offerande bij de viering van de eucharistie. Na afloop worden de pakketten gebracht naar de lokale voedselbank in Krimpen aan den IJssel.

April 2018

Op 5 april 2018 zegent Mgr. Van den Hende de nieuwbouw van het Alfrinkcollege in Zoetermeer in, een katholieke scholengemeenschap voor havo en vwo. De school is door de verbouwing duurzamer geworden en biedt meer studieruimte aan de leerlingen. In januari is het gebouw officieel geopend. Nu was er de inzegening door de bisschop: een belangrijk moment van verbondenheid voor de school, in Gods aanwezigheid.

Zo'n vijftien contactpersonen van de Pastorale School komen dinsdag 17 april bijeen in de Adelbertkerk in Delft. Zij verzorgen de aanmelding van parochianen die modules willen volgen met het oog op geloofsverdieping en toerusting voor hun vrijwilligerswerk. In 2018 ontvingen 73 cursisten van de Pastorale School een attest, een schriftelijk bewijs van deelname. Dit is hetzelfde aantal cursisten als in 2017. Met de Pastorale School ondersteunt het bisdom parochievrijwilligers in hun geloofsontwikkeling en om specifieke taken op zich te nemen bij hun inzet voor de Kerk. De modules worden door professioneel geschoolde docenten gegeven.

Op Roepingenzondag 22 april brengt het bisdom Rotterdam een video uit over gebed om roepingen in de parochie. Mgr. Van den Hende en pastoor Michel Hagen, spiritueel van het Centrum voor priester- en diakenopleiding Vronesteyn, vertellen hoe Jezus zelf vraagt om te bidden om roepingen, en waarom het belangrijk is om voor roepingen te bidden in de parochie. De video gaat in op Roepingenzondag en geeft tips hoe en wanneer je voor roepingen kunt bidden. De video is gemaakt vanwege het diocesane Jaar van Gebed. In een eerste video, eind maart, spreken rector Broeders van Vronesteyn en priesterstudent Sander Verschuur over de roeping tot het priesterschap en de rol van het gebed. “Gebed is voor priesterstudenten en priesters de motor van de roeping”, zegt rector Broeders.

Op zaterdag 28 april start het bedevaartseizoen in het heiligdom van de HH. Martelaren van Gorcum te Brielle. Mgr. Van den Hende zegent deze dag het ciborium in. Deze altaaroverkapping op het Martelveld achter het kerkgebouw werd gerestaureerd. Vanwege het diocesane Jaar van Gebed overhandigt de bisschop tijdens de eucharistieviering een bedevaartkaars aan elf bedevaartorganisaties van het bisdom Rotterdam en aan het heiligdom van de HH. Martelaren van Gorcum. Het ciborium markeert de precieze plaats waar de martelaren van Gorcum ter dood zijn gebracht. Voorafgaand aan de opening van het bedevaartseizoen is ook het museale deel van het heiligdom vernieuwd.

Brielle. Het ciborium op het Martelveld werd gerestaureerd.

Foto: Peter van Mulken

Mei 2018

Bestuurders van parochies en PCI'en komen op 2 mei samen om zich te informeren over het verzekeren van risico's. In parochieel centrum 'De Kapelaan' wordt verteld over bewustwording, het opsporen en inventariseren van risico's, over preventie en verzekeren. Hiervoor kunnen parochies online de 'kerk risico check' doen: www.kerkrisicocheck.nl.

"Hoe ervaar ik dat God tot mij spreekt? Dat is als ik ineens een oplossing heb voor een vraag of een probleem waar ik mee zit, of als ik ineens een stuk rust voel." Op zondag 6 mei vertelt pastoor Jack Glas aan Leo Fijen in het Geloofsgesprek hoe belangrijk gebed is. "Toen ik de keuze aan het maken was om priester te worden heeft bijvoorbeeld de aanbidding van het Allerheiligste voor mij een grote rol gespeeld." Gebed is het thema van dit Geloofsgesprek. "Waarom de wereld gebed nodig heeft? Ik denk dat de wereld er zonder gebed heel anders uit zou zien. Het gebed doet iets met de mensen die bidden, maar ook met de wereld en de manier waarop God daarmee om kan gaan."

Met Pinksteren viert de Kerk de komst van de Heilige Geest. Mgr. Van den Hende biedt parochianen in het Jaar van Gebed een pinksternoveen aan om te bidden vanaf Hemelvaart. Mgr. Van den Hende: "Het noveengebed bewerkt dat wij werkelijk openstaan voor de hulp van God, omdat we durven vragen om de kracht en leiding van de Heilige Geest: voor onszelf, voor de Kerk als netwerk van liefde en voor allen in onze wereld."

Elke maand komen de bisschop en jongeren tijdens de Tour of Faith bijeen voor de eucharistieviering, catechese, geloofsgesprek en ontmoeting. De laatste Tour of Faith van het seizoen vindt plaats op zondag 13 mei in Delft. Op deze Moederdag staat Maria, de Moeder van de Kerk, centraal. De bisschop geeft een catechese over Maria en gebed en heeft enkele vragen aan de jongeren. Die gaan daarmee in gesprek over de plaats van Maria in hun geloofsleven, over bidden tot Maria en over Maria als voorbeeld.

Op vrijdag 18 mei verwelkomt Mgr. Van den Hende op het bisdombureau in Rotterdam Mgr. Ildo Augusto Dos Santos Lopes Fortes. Mgr. Fortes is bisschop van het bisdom Mindelo in Kaapverdië. Hij is in Nederland op bezoek en dient op zondag 20 mei met Pinksteren het vormsel toe aan vormelingen van de Portugeestalige (Kaapverdische) parochie Nossa Senhora da Paz in Rotterdam. Van de 500.000 inwoners van Kaapverdië is het overgrote deel rooms-katholiek. Kaapverdië bestaat uit twee bisdommen: Mindelo en Santiago de Cabo Verde.

Op zaterdag 19 mei worden 600 vormelingen welkom geheten tijdens de Vuurdoop, op de zaterdag vóór Pinksteren. Ze beklimmen de toren van de kathedraal, maken muziek, krijgen theater en workshops die laten zien hoe de Heilige Geest je helpt om te leven vanuit je geloof. De bisschop nodigt de jongeren uit om te bidden tot de Heilige Geest: "Als je iets te doen hebt, zoals een groot examen, en zenuwachtig wordt, hoop ik dat je durft te zeggen: 'Kom, Heilige Geest.' En als je ruzie hebt gemaakt en het weer goed wilt maken, mag je bidden: 'Kom, Heilige Geest'. Het zijn maar drie woorden en je kunt ze altijd bidden." De deelnemers doorlopen het programma en komen rond het middaguur merkbaar enthousiast weer bij elkaar voor de gezamenlijke afsluiting.

Vuurdoop. De diocesane vormelingsdag.

Foto: Peter van Mulken

Zo'n zeventig kerktoetreders vanuit verschillende parochies van het bisdom Rotterdam gaan met hun peetouders en begeleiders in op de uitnodiging om zaterdag 26 mei naar de jaarlijkse ontmoetingsbij-

eenkomst te komen. In de Basiliek van de heilige Liduina en Onze Lieve Vrouw Rozenkrans in Schiedam celebreert Mgr. Van den Hende 's ochtends de eucharistieviering, in concelebratie met onder meer vicaris-generaal Visser. Tijdens de lunch ontmoeten de nieuwe katholieken elkaar en maken ze kennis met de bisschop.

Op maandagavond 28 mei heet vicaris Dick Verbakel vertegenwoordigers van migrantenparochies en -gemeenschappen welkom op het bisdombureau. Mgr. Van den Hende opent de avond met gebed. Het bisdom spreekt met de aanwezigen over regelingen, zoals de ANBI-status en de publicatieplicht, de ledenadministratie en de AVG. Hiervoor is algemeen econoom John Bakker aanwezig. Ook wordt gesproken over de Gedragscode Pastoraat (2018) en de VOG. Eind 2017 werden de pastoors van migrantenparochies en gemeenschappen geïnformeerd over de eisen die worden gesteld aan buitenlandse priesters en religieuzen uit het buitenland die zonder zending en benoeming tijdelijk werkzaam willen zijn in een parochie. Zij hebben een vrijwaring nodig van hun bisschop of hogere overste. De verklaringen zijn in het Engels en het Nederlands beschikbaar op de website van het Meldpunt Grensoverschrijdend Gedrag RKK en rkkerk.nl.

Juni 2018

“Op grond van de ondervraging van het christenvolk en het oordeel van de verantwoordelijken verklaar ik dat Daan Huntjens waardig bevonden is.” Met deze woorden beveelt rector Broeders van Vronesteyn op zaterdag 2 juni Daan Huntjens aan bij Mgr. Van den Hende voor de priesterwijding. “Midden in het Jaar van Gebed priester gewijd worden, Daan, betekent dat je ook gedragen mag worden door gebed en dat je de opdracht om met de Heer in gebed verbonden te zijn ook zelf wil aannemen”, preekt de bisschop. “En wanneer ik in de liturgie mag zeggen ‘Moge God, die het goede werk in jou is begonnen, het zelf tot voltooiing brengen’ dan bidden we eigenlijk de Heer dat Hij je kracht mag geven en sterkte om een biddende priester te zijn en te blijven, om zo met vrucht de sacramenten te vieren en het woord te verkondigen.”

Priesterwijding.
Mgr. Van den Hende wijdt Daan Huntjens tot priester voor het bisdom.

Foto: Peter van Mulken

Parochiebladen besteden in het Jaar van Gebed extra aandacht aan bidden. Dat blijkt tijdens de bijeenkomst met redacties van parochiebladen op 6 juni in Delft. Mgr. Van den Hende houdt een korte inleiding. Daarna gaan de redactieleden in gesprek. De parochiebladen willen mensen informeren en in toenemende mate ook inspireren. Ze kunnen lezers in de parochie helpen om tot bidden te komen. In de pauze is er met name rond de tafel met meegebrachte bladen een levendige uitwisseling.

Jaar van Gebed.
Parochiebladen informeren en inspireren.

Foto: Peter van Mulken

Tijdens vicariaatsbijeenkomsten op 18 juni en 21 juni spreken penningmeesters en andere bestuursleden en het bisdom met elkaar over financiële en juridische zaken. In totaal wonen ongeveer 90 personen

de avonden bij. Een belangrijk onderwerp tijdens de ontmoetingen is de AVG. De avonden worden geopend door vicaris Henri Egging (vicariaat Rotterdam) en vicaris Lex van Deelen (vicariaat Den Haag). Er wordt gesproken over het startmoment van de actie Kerkbalans. Kerkbalansconsulent Martijn Erkens geeft daarna een toelichting op een schema met de rollen van onder meer de Kerkbalansconsulenten, mensen met talenten en ambassadeurs voor de actie Kerkbalans.

Op zondag 24 juni kwam het Geloofsgesprek uit het bisdom Rotterdam. Deze zondag was emeritus-priester Rob van Nerum te gast. Hij leeft vanuit de spiritualiteit van Charles de Foucault. “Bidden en werken”, zo vat hij deze samen, “vanuit het verborgen leven dat Jezus, Maria en Jozef hebben geleid in Nazareth.” Het gesprek staat in het teken van het Jaar van Gebed. De 81-jarige priester vertelt vanuit zijn aanleunwoning in Rotterdam over zijn eigen gebedsleven, dat de dag en ook de nacht doordringt.

“Aanbidding is de Heer gezelschap houden. Maar veel meer nog is het de Heer toelaten iets in ons hart te doen”, vertelt Mgr. Van den Hende op 30 juni. Vanwege het Jaar van Gebed spreken de bisschop en zuster Maria Nadiya Beznadiynych SSVM deze dag over aanbidding en eucharistie. De informatie- en bezinningsbijeenkomst in de kerk van de H. Antonius van Padua (De Boskant) in Den Haag wil eucharistische aanbidding in de parochies stimuleren. De bisschop en zuster Nadiya spreken over de eucharistie als het sacrament van de liefde. Zuster Nadiya: “Vaak ervaren we de persoonlijke liefde die God voor ieder van ons heeft. In het sacrament van de liefde leren we de liefde ervaren, zodat we leren hoe we de liefde door kunnen geven aan de naaste.” Na de inleidingen is er gelegenheid voor vragen en gesprek over het waarom, wanneer en hoe van eucharistische aanbidding.

Juli-augustus 2018

‘Volharden in het Gebed’ is het thema van de Nationale Bedevaart op 7 juli. De Nationale Bedevaart Brielle begint in een volle bedevaartskerk met een eucharistieviering om de heilige Martelaren van Gorcum te gedenken. Ook is er aandacht voor de martelaren van nu door een

getuigenis van Geert van Dartel die in Syrië projecten heeft bezocht van Caritas Syrië. De collecte vandaag is onder meer bestemd voor de projecten van Caritas Syrië. Mgr. Van den Hende licht in zijn homilie het thema van de bedevaart toe ‘Volharden in gebed’. “Volharding in bijbelse zin heeft ermee te maken dat je bereid bent om dingen te verdragen en uit te houden die moeilijk zijn. Een andere belangrijke betekenis van volharding in de Schrift is dat we niet opgeven. (...) Onze Heer Jezus heeft verdragen wat er aan onrecht op Hem afkwam en heeft volgehouden tot het uiterste aan het kruis. Daarbij is Hij niet moe geworden om steeds opnieuw de liefde te verkondigen.”

Brielle. Nationale Bedevaart.

Foto: Peter van Mulken

Aan het einde van de viering wijst de custos van het bedevaartoord, pastoor Glas, de aanwezigen op de nieuwe tentoonstellingen in de twee gangen tussen de bedevaartskerk en het martelaarsveld mede mogelijk gemaakt door Roy Tepe. Het Jongerenprogramma tijdens de Nationale Bedevaart wordt verzorgd door de blauwe zusters. Zij gaan met jongeren in gesprek over het gebed van de zusters. Daarbij vertellen zij over hun medezusters in conflictgebieden elders in de wereld. In die moeilijke situaties blijven de zusters bidden, terwijl ze zich inzetten voor de nood van de mensen die ze helpen. ‘s Middags zijn er tal van andere gebedsmomenten. De Nationale Bedevaart sluit af met een processie door de Ommegang en de pelgrimszegen.

Op 18 juli bezoekt Mgr. Van den Hende het Willibrord Zomerkamp dat jaarlijks wordt georganiseerd door de H. Willibrord- en de H. Agnes-gemeenschap (parochie Maria Sterre der Zee in Den Haag). Dit kamp beleeft dit jaar zijn tiende editie. Daarna bezoekt de bisschop op 24 juli het jongerenkamp in Uden en 25 juli het zomerkamp voor tieners in Vinkeveen. Elk jaar organiseren ongeveer 25 vrijwilligers zomerkampen voor kinderen, tieners en jongeren. Desiree Bühler is medewerker jongerenpastoraat en vergezelt de bisschop: “Er zijn kinderen die anders niet op vakantie zouden gaan. PCI'en ondersteunen hen. De zomerkampen zijn daarom laagdrempelig en de prijs wordt laag gehouden. En kinderen vinden het fijn om met gelijkgestemden te zijn. Ze merken dat er jongeren zijn die ook naar de kerk gaan en die ook bidden.”

Zomerkampen. Mgr. Van den Hende bezoekt de kampen die worden georganiseerd door vrijwilligers.

Foto: Daphne van Rosendaal

“Parochies moeten canoniek een kerkbestuur hebben, we moeten een locatieraad hebben en een club die de dakgoten dicht houdt. Zo zou ik ook graag in elke parochie een gebedskring hebben. Mensen die samenkomen om als groep te bidden, ook voor het wel en wee van de parochie en voor een vruchtbaar geloof in het hele bisdom. Om op zo'n manier ook als netwerk van liefde gehoor te geven aan de uitnodiging van de Heer om te doen wat Hij vraagt.” Op 29 juli is Mgr. Van den Hende te gast bij Leo Fijen in het Geloofsgesprek. De bisschop spreekt over het Jaar van Gebed en zijn hoop dat alle parochies in het bisdom een gebedsgroep zullen hebben.

September 2018

Op 4 september start Centrum Vronesteyn voor de Priesteropleiding en Diakenopleiding het nieuwe studiejaar met een eucharistieviering in de Eendrachtsskapel in Rotterdam. Steef Lokken en Henk van Zoelen worden deze avond opgenomen onder de wijdingskandidaten ('admissio'). Ze spreken daarvoor de Geloofsbelijdenis en de eed van trouw uit. Op 10 november wijdt Mgr. Van den Hende hen.

Vronesteyn. Opening van het studiejaar.

Foto: Peter van Mulken

“De Nederlandse bisschoppen delen in de pijn en schaamte”, zo staat in een verklaring die de Bisschoppenconferentie 10 september uitbrengt na publicaties over seksueel misbruik door priesters en religieuzen in Pennsylvania, en eerder al in Australië. De bisschoppen roepen op om pijn en ontmoediging om te zetten in toelief op preventie. Parochies ontvangen een voorbede voor de zondagsvieringen van 15 en 16 september.

Op 24 september komen ongeveer 40 deelnemers uit parochies bijeen op de diocesane bijeenkomst geldwerving in de H. Adelbertkerk in Delft. Mgr. Van den Hende opent de avond. Monique Meeussen, coördinator pastorale dienstverlening, leidt het programma. Wouter van Tienhoven vertelt hoe de H. Theresia van Ávila parochie (Drechtsteden) samen met het bisdom materiaal ontwikkelt rond nalatenschappen. Op deze avond wordt het eerste resultaat gepresenteerd: de folder 'nalaten aan uw parochie'. Deze kan eenvoudig met enkele aanpas-

singen ook in andere parochies worden gebruikt. Kerkbalansconsulent Martijn Erkens presenteert na de pauze een draaiboek waarmee parochies 365 dagen per jaar aandacht kunnen geven aan de actie Kerkbalans. Om parochies te helpen bij de verdere verbetering van de actie Kerkbalans zijn de consulenten op zoek naar ‘talenten’: mensen die ergens goed in zijn en graag voor een concrete klus tijdelijk een andere parochie vooruit willen helpen. Kerkbalansconsulent Ad Sosef vraagt of parochies daarover na willen denken. Aan het eind van de avond bedankt algemeen econoom John Bakker alle aanwezigen voor hun inzet.

Oktober 2018

Bij het 30-jarig bestaan van Centrum Vronesteyn voor de Priesteropleiding en de Diakenopleiding (1988-2018) verzorgt Mgr. Van den Hende de dieslezing over het gebed. Priesters en diakens zijn een deel van de geloofsgemeenschap, waarin ieder lid geroepen is om aandacht te hebben voor gebed in het dagelijks leven als gelovige, persoonlijk en gemeenschappelijk. Tijdens de diesviering op 1 oktober presenteert rector Broeders een magazine. Het blad nodigt mannen, die bezig zijn met de vraag of God ze roept om priester of diaken te worden, uit om daarover in gesprek te gaan en contact op te nemen. Parochies op hun beurt worden uitgenodigd om te bidden voor roeping en aandacht te geven aan Roepingenzondag en de collecte voor Vronesteyn.

Vronesteyn. Centrum Vronesteyn viert het 30-jarig bestaan.

Foto: Peter van Mulken

Op zondag 7 oktober viert de Kerk de Gedachtenis Heilige Maagd Maria van de Rozenkrans. Het Geloofsgesprek deze dag komt vanuit de Basiliek van de H. Liduina en Onze Lieve Vrouw van de Rozenkrans in Schiedam. De rector van de basiliek, Henri Egging, nodigt mensen in het Geloofsgesprek uit om de rozenkrans te bidden. Hij vertelt erover samen met Dajana Jonker. Zij komt regelmatig in de basiliek en bidt graag de rozenkrans. In de middag bidt Mgr. Van den Hende de rozenkrans voor. Het gebed is onderdeel van de landelijke maandelijkse gebedsestafette van de Nederlandse bisschoppen. Omdat oktober vanouds de maand van de rozenkrans is, nodigde de bisschop parochies en religieuze gemeenschappen in het bisdom uit om deel te nemen aan een bisdombrede rozenkranssestafette. Het overzicht van de gebedsestafette wordt verspreid met de bisdomkrant Tussenbeide en op de bisdomwebsite geplaatst.

Rozenkransgebed. Landelijke maandelijkse gebedsestafette van de Nederlandse bisschoppen.

Foto: Emy Jansons

Mgr. Van den Hende ontmoet op 8 oktober bestuurders van het katholiek primair onderwijs in een rondetafelgesprek over ‘Stilte op school’ bij het Lucas Onderwijs in Den Haag. Op 16 oktober spreekt hij over dit thema op het Emmaüscollege in Rotterdam met schoolleiders uit het katholiek middelbaar onderwijs. Het onderwerp is gekozen vanwege het diocesane Jaar van Gebed. Bisschoppelijk gedelegeerde voor het katholiek onderwijs, Liesbeth Stalmeier, vergezelt de bisschop.

“We zijn ons bewust van de uitdagingen bij de geldwerving voor de actie Kerkbalans. Met elkaar moeten we die vormgeven en de praktische mogelijkheden die er zijn aanwenden.” Hiermee opent algemeen econoom John Bakker de meet & greet die de Kerkbalansconsulenten op 9 oktober organiseren. Monique Meeussen, coördinator pastorale dienstverlening, leidt de avond. Kerkbalansconsulent Ad Sosef onderstreept hoe belangrijk het is de lopers dit jaar opnieuw goed voor te bereiden en heeft een lijst met tips beschikbaar. Kerkbalansconsulent Jan den Boer geeft schrijftips voor de brief samen met communicatiemedewerker van het bisdom Daphne van Rosendaal.

Op 10 oktober komen ongeveer 40 PCI-bestuurders bij elkaar in Rotterdam voor de bijeenkomst ‘Diaconie: een gebed zonder einde?’ Wilbert van Erp is voorzitter van de DCI. Hij opent de avond. Het gebed van het Jaar van Gebed, waarmee de avond start, maakt melding van bouwen aan een beschaving van liefde. In een korte inleiding vertelt Mgr. Van den Hende hoe het paus Paulus VI was die deze term introduceerde. Er zijn twee getuigenissen van zuster Nadiya SSVM en zuster Petra MC en er wordt gesproken over hoe PCI’en ruimte kunnen geven aan gebed.

Elke tweede zondag van de maand vierden de bisschop en jongeren in het bisdom samen de eucharistie tijdens de Tour of Faith (ToF) in een van de parochies in het bisdom. Het nieuwe seizoen opent op 14 oktober op een bijzondere plek en met een bijzonder onderwerp. De jongeren zijn te gast op de werkplek van de bisschop, het bisdombureau in Rotterdam. Deze Tour of Faith sluit aan bij de bisschoppensynode (3-28 oktober) over ‘jongeren, geloof en onderscheiding van de roeping’. De bisschop houdt een korte inleiding, er is ruimte voor gesprek en vragen en de middag wordt afgesloten met een warme maaltijd. Roeping gaat over het huwelijk, het priesterschap, diaconaat en religieuze leven. Maar ook over de verschillende taken die God geeft in je leven. Het is een proces, dat een leven lang duurt, en gaat uit van een dialoog en relatie met God (Catechismus Katholieke Kerk, nr. 27).

Op 23 oktober bezoekt Mgr. van den Hende het Maastricht Ziekenhuis in Rotterdam. Bisschoppelijk gedelegeerde voor de categoriale zorg Emile Boleij vergezelt de bisschop bij de ontmoeting met de geestelijk verzorgers, leden van het team palliatieve zorg en medewerkers van

het brandwondencentrum. Er is een lunchontmoeting met de voorzitter van de Raad van Bestuur van het ziekenhuis, de heer Peter Langenbach.

Werkbezoek. Mgr. Van den Hende bezoekt het Maastricht Ziekenhuis in Rotterdam.

Foto: Daphne van Rosendaal

November 2018

Op 10 november wijdt Mgr. Van den Hende door handoplegging en gebed Steef Lokken en Henk van Zoelen tot diaken in een plechtige eucharistieviering in de HH. Laurentius en Elisabeth Kathedraal. Aan het begin van de plechtigheid heet vicaris-generaal Tjeerd Visser alle aanwezigen welkom. Een speciaal woord van welkom is er voor de echtgenotes van de beide wijdelingen. Beide wijdelingen zijn getrouwd en de wijding tot diaken betekent dat zij permanent diaken worden voor het bisdom Rotterdam. In de preek thematiseert de bisschop dat het huwelijk hun eerste ja-woord was, en dat de diakens nu met de steun en vanuit de bezieling van hun gezin de roeping tot het diaconaat in geloof en vertrouwen oppakken. En hij zegt: “Diakens zijn gekozen om de apostelen in hun dienstwerk te helpen, omdat naast de verkondiging en het gebed de dienst aan de naaste in nood een kern-taak is van de Kerk” (Handelingen 6, 1-7b).

Diakenwijding. Mgr. Van den Hende wijdt Steef Lokken en Henk van Zoelen tot permanent diaken.

Foto: Peter van Mulken

De Werelddag van de Armen (18 november 2018) wil een teken zijn van de bereidheid om te delen met mensen in nood. De paus heeft de dag ingesteld in het verlengde van het heilig jaar van de barmhartigheid (2015-2016). God antwoordt de arme, zegt paus Franciscus. En dat antwoord van God is een oproep aan degenen die in Hem geloven om te doen wat binnen hun mogelijkheden ligt. Bisschop Van den Hende nodigt diaconiewerkgroepen, en parochie- en PCI-besturen uit om aan te sluiten bij dit initiatief van paus Franciscus. Verschillende initiatieven doen dat, waaronder diaconale weekenden. De bisschop bezoekt op 18 november de Franciscusmaaltijd in de Theresia van Ávila parochie in Dordrecht.

In november komen penningmeesters, budgethouders en anderen bijeen voor twee vicariaatsbijeenkomsten. Het economaat organiseert een ontmoeting in Delft op 19 november voor het vicariaat Rotterdam en op 20 november in Zoetermeer voor het vicariaat Den Haag. Op de avonden komt onder meer de ANBI-status van parochies ter sprake en de daarmee samenhangende publicatieplicht. Elk jaar moeten parochies daartoe voor 1 mei de rekening en verantwoording van het voorgaande jaar bij het bisdom insturen.

“Een heel jaar lang hebben we aandacht besteed aan de opdracht van de Heer om te volharden in gebed. Daar houden we nu het Jaar van Gebed ten einde is niet mee op. Het is niet zo dat de kathedraal na vandaag ineens leeg blijft. We zijn ons juist opnieuw bewust van

de noodzaak tot gebed voor heel ons leven.” Op zondag 25 november (hoogfeest van Christus Koning) sluit Mgr. Van den Hende het Jaar van Gebed af tijdens een eucharistieviering in de HH. Laurentius en Elisabeth Kathedraal en kondigt hij een nieuw diocesaan Jaar van de Roepingen aan.

De Litanie van het Allerheiligst Sacrament is onderwerp van gesprek van het Theologencafé op 28 november. Ton van Eijk, priester van het bisdom Rotterdam, spreekt in zijn inleiding over de geschiedenis van de litanieën in het algemeen, en die van het Allerheiligst Sacrament in het bijzonder.

December 2018

Op 3 december vindt de Voortgezette Pastorale Vorming (VPV) plaats. Dit is een driejarig programma voor priesters, diakens en pastoraalwerkers die hun werkzaamheden in het bisdom Rotterdam starten. Het VPV-programma staat onder leiding van Liesbeth Stalmeier (studiebegeleider van Vronesteyn) en Rita Schoolenberg (bisschoppelijk gedelegeerde voor de pastoraal werkers). Het programma werd in 2018 vernieuwd. Voorheen waren er zes onderwerpen die werden behandeld tijdens tweedaagse ontmoetingen met ochtend- en middagbijeenkomsten. Nu zijn er negen bijeenkomsten van een dag, waarvan alle drie de dagdelen worden ingevuld. Op maandag 3 december spreekt juriste Marieke Wijnbeld in de ochtend over de AVG. Communicatiemedewerker Daphne van Roosendaal gaat in de middag en de avond met de deelnemers in gesprek over social media.

Op 10 december zegent Mgr. Van den Hende de nieuwe kerststal in op de Don Bosco school in Dordrecht. Op maandag 17 december ontvangt ook de Milandschool in Mije (Bodegraven) een kerststal. Het is voor het vijfde jaar dat de bisschop op deze manier katholieke scholen bezoekt in de Advent en een beeldengroep voor de kerststal cadeau doet. De bisschop wordt vergezeld door Liesbeth Stalmeier, bisschoppelijk gedelegeerde voor het katholiek onderwijs.

Zegening kerststal.
*Mgr. Van den Hende zegent
de nieuwe kerststal in op
de Don Boscoschool in
Dordrecht.*

Foto: Daphne van
Roosendaal

Van 10 tot en met 14 december houdt de Nederlandse Katholieke Schoolraad (NKSr) de Week van het Katholiek Onderwijs. Scholen krijgen de campagneposter en lesmateriaal om zich te bezinnen op het kerstfeest. De poster wordt ook aan de parochies gestuurd, omdat veel scholen en parochies samenwerken rondom de Kerst.

De Pastorale Dienstverlening laat in het Pastoraal Bulletin met een themanummer 'Bidden' een breed palet zien van de plaats en de betekenis die bidden in het persoonlijk leven en in de geloofsgemeenschap heeft. Het nummer heeft bijdragen over onder meer: gebed in het ziekenhuis, de bedevaart als pelgrimage van gebed en geloof, de voorbede, diaconie en bidden.

De werkgroep huwelijk en gezin van het bisdom Rotterdam nodigt parochies uit om op 30 december, de zondag van de Heilige Familie, bijzonder aandacht te besteden aan het gebed voor huwelijk en gezin. Daarvoor wordt een gebedskaart verspreid. Vanuit de Diocesane Werkgroep Huwelijk en Gezin is de afgelopen twee jaar op diverse plaatsen in het bisdom huwelijksvoorbereiding opgezet.

Op 20 december spreken jongeren en de bisschop met elkaar over jongeren en de Kerk. Deze vierde avond is het slot van een serie gesprekken rond de bisschoppensynode in Rome (3-28 oktober). De jongeren wisselden drie keer onderling uit. Nu wordt op het bisdomkantoor in Rotterdam verslag gedaan van de gesprekken en gesproken met Mgr. Van den Hende.

3 Financiën

Het wezen van de Kerk drukt zich uit in de drievoudige opdracht van verkondiging van het woord van God, de viering van de sacramenten en het dienstwerk van de liefde. Het is de gezamenlijke verantwoordelijkheid van de gelovigen om voldoende middelen bijeen te brengen opdat de Kerk haar zending in onze tijd kan blijven vervullen.

De Kerk van Rotterdam is geroepen om die drievoudige opdracht heel concreet in haar gebied (grotendeels samenvallend met de provincie Zuid-Holland) te vervullen. Zowel op het niveau van parochies als op het niveau van de diocesane curie geldt dat hiervoor faciliteiten beschikbaar moeten zijn en dat een zorgvuldig beheer van de middelen nodig is.

Verkondiging van het woord van God, de viering van de sacramenten en het dienstwerk van de liefde zijn opgaven die elkaar wederzijds veronderstellen en die niet van elkaar losgemaakt kunnen worden. Ten diepste maken ze deel uit van de ene zending die Christus aan de Kerk heeft toevertrouwd. Zo kan de Kerk van Rotterdam een netwerk van liefde zijn dat meebouwt aan een beschaving van liefde, in samenwerking met ieder mens van goede wil.

Financiële gegevens 2018

Algemeen

De hierna opgenomen financiële gegevens zijn ontleend aan de (geconsolideerde) jaarrekening 2018 van Bisdom Rotterdam. Deze jaarrekening is door de Raad voor Economische Aangelegenheden (REA) en door het Hoogwaardig Kathedraal Kapittel op respectievelijk 29 april en 12 juni 2019 goedgekeurd en vervolgens door de bisschop op 12 juni 2019 ondertekend; bij deze jaarrekening is door de controlerend accountant PricewaterhouseCoopers gedateerd 12 juni 2019 een goedkeurende controleverklaring afgegeven.

Opgemerkt zij dat de hierna opgenomen financiële gegevens niet alle toelichtingen en specificaties bevatten die op grond van de hierna onder 'Uitgangspunten' genoemde richtlijn zijn vereist. Deze gegevens kunnen derhalve niet in de plaats treden van de (gecontroleerde) jaarrekening 2018 van Bisdom Rotterdam.

Uitgangspunten

De jaarrekening van Bisdom Rotterdam wordt opgesteld in overeenstemming met Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 640 'Organisatie zonder winststreven', uitgegeven door de Raad voor de jaarverslaggeving.

Het boekjaar van het bisdom is gelijk aan het kalenderjaar. De gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar.

Activa en passiva worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs, onder aftrek van eventuele afschrijvingen op basis van de geschatte economische levensduur van die activa of noodzakelijk geachte voorzieningen; de onder de beleggingen opgenomen effecten worden gewaardeerd tegen de beurskoers per balansdatum. In het boekjaar hebben zich geen bijzondere waardeverminderingen voorge-

daan. De baten omvatten de opbrengsten uit opdrachten van parochies, giften, opbrengsten uit nalatenschappen en overige baten en worden toegerekend aan het boekjaar waarop zij betrekking hebben. Erfenissen en legaten worden in het resultaat verantwoord zodra het in hoge mate waarschijnlijk is dat de desbetreffende erfenissen en legaten worden ontvangen. De lasten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het boekjaar waarop zij betrekking hebben.

Activa uit hoofde van zorgplicht

Bisdom Rotterdam heeft een zorgplicht ('sustentatio honesta') jegens bepaalde personen en instellingen. Uit hoofde van deze zorgplicht is een aantal panden aangekocht en zijn leningen verstrekt. De met deze activa verbonden kosten en opbrengsten worden in de staat van baten en lasten afzonderlijk gepresenteerd.

Resultaat en financiële positie

Het jaar 2018 werd afgesloten met een tekort van afgerond € 679.000; over 2017 was er een klein positief saldo van afgerond € 14.000. De baten zijn in 2018 ruim 1,2 miljoen hoger, met name door incidentele baten; de lasten zijn afgerond € 130.000 lager. Als gevolg hiervan is het saldo van baten en lasten in 2018 afgerond 50.000 negatief tegenover € 1,4 miljoen negatief in 2017. Het resultaat beleggingen is door het negatieve beursklimaat eind 2018 omgeslagen van een positief resultaat van € 1,4 miljoen in 2017 naar ruim € 600.000 negatief in 2018. Het resultaat (saldo) boekjaar is daardoor ruim € 690.000 lager dan in 2017.

Het eigen vermogen van het bisdom is als gevolg van het negatieve resultaat boekjaar met € 680.000 afgenomen. Een vermogen in de thans bestaande omvang wordt naar de huidige inzichten noodzakelijk geacht om de continuïteit van de rooms-katholieke Kerk als levende geloofsgemeenschap in het bisdom Rotterdam mede mogelijk te maken.

Balans - geconsolideerd
na verwerking bestemming resultaat - in euro's

	<u>31 december 2018</u>	<u>31 december 2017</u>
<i>ACTIVA</i>		
Vaste activa		
Materieel	1.938.275	1.987.440
Zorgplicht	9.145.723	9.641.602
Beleggingen	<u>36.169.012</u>	<u>35.820.974</u>
	47.253.010	47.450.016
Vlottende activa		
Vorderingen	808.149	919.757
Liquide middelen	<u>1.596.456</u>	<u>2.696.263</u>
	2.404.605	3.616.020
	<u>49.657.615</u>	<u>51.066.036</u>
<i>PASSIVA en EIGEN VERMOGEN</i>		
Eigen vermogen		
Algemeen Beheer	40.146.412	39.824.147
Bestemmingsreserves	442.269	1.039.096
Bestemmingsfondsen	<u>1.119.340</u>	<u>1.524.071</u>
	41.708.021	42.387.314
Voorzieningen	2.112.902	1.727.989
Langlopende schulden	210.701	202.597
Kortlopende schulden		
Deposito's	4.312.308	5.077.269
Overige	<u>1.313.683</u>	<u>1.670.868</u>
	5.625.991	6.748.136
	<u>49.657.615</u>	<u>51.066.036</u>

Staat van baten en lasten - geconsolideerd
in euro's

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
<i>BATEN</i>		
Afdrachten, nalatenschappen en bijdragen	4.185.291	3.207.646
Activa zorgplicht	364.493	442.610
Overige baten	<u>1.450.323</u>	<u>1.146.024</u>
	<u>6.000.107</u>	<u>4.796.280</u>
<i>LASTEN</i>		
Ambtsdragers en personeel	2.567.332	2.912.194
Bedrijfskosten	856.959	1.109.250
Activa zorgplicht	1.369.051	846.423
Bijdragen en overige lasten	1.108.554	1.184.230
Afschrijvingen	<u>148.166</u>	<u>131.896</u>
	<u>6.050.062</u>	<u>6.183.993</u>
Saldo baten en lasten	-49.955	-1.387.713
Resultaat beleggingen	<u>-629.339</u>	<u>1.401.611</u>
RESULTAAT BOEKJAAR	<u>-679.294</u>	<u>13.898</u>

4 Kerncijfers bisdom Rotterdam

Hieronder zijn de kerncijfers opgenomen van het kerkbezoek en de sacramentenbediening in het bisdom Rotterdam. Ook is informatie opgenomen over het aantal priesters, diakens en pastoraal werkers die werkzaam zijn in parochies in het bisdom.

De onderstaande tabel bevat cijfers over de deelname aan het kerkelijk leven in het bisdom Rotterdam in de 2010, 2015 en 2017. Op deze manier is een vergelijking mogelijk tussen de verschillende jaren.

	2010	2015	2017
Aantal parochianen	513.000	487.000	473.000
Doopsel	2.605	1.630	1.480
Eerste Communie	2.850	1.870	1.730
Vormsel	1.750	950	890
Huwelijk	380	255	235
Uitvaart	2.670	2.290	2.180
Kerkgangers	33.800 (6,6%)	28.100 (5,8%)	23.300 (4,9%)
Vrijwilligers	27.700 <i>incl. 10.400 koorleden</i>	24.700	24.100

(Bron: Kaski)

Parochies in 2018

- 48 territoriale parochies
- 9 categoriale parochies (acht migranten- en één studentenparochie)
- 9 overige migrantengeloofsgemeenschappen
- 164 kerkgebouwen

(Bron: 'Naamlijst 2018 en 2019')

Pastorale beroepskrachten

Priesters werkzaam in parochies	58
Diakens werkzaam in parochies	17
Pastoraal werkers (m/v) werkzaam in parochies	31

En enige tientallen pastorale beroepskrachten in de categoriale pastoraal (ziekenhuizen, zorginstellingen en gevangenissen).

(Cijfers per 1 januari 2019, bron: www.bisdomrotterdam.nl)

Vronesteyn

Bij de start van het studiejaar 2018-2019 op Vronesteyn, Centrum voor Priester- en Diakenopleiding, waren er 5 priesterstudenten en 4 diakenkandidaten, waaronder 2 wijdingskandidaten, voor het bisdom Rotterdam. De studenten zijn verbonden aan verschillende opleidingsinstellingen.

- 3 priesterstudenten en 2 diakenstudenten, seminarie Bovendonk te Hoeven;
- 2 priesterstudenten te Utrecht;
- 2 diakenstudenten hebben hun studie en vorming afgerond en bereiden zich voor op de diakenwijding.

5 Goede doelen bisdom Rotterdam

Met onderstaande fondsen kunt u het bisdom ondersteunen voor de inzet voor specifieke goede doelen. De Kerk kent goede doelen en is ook zelf een goed doel! Vermeld s.v.p. uw naam en adresgegevens bij uw donatie.

Goede doelen bisdom Rotterdam

- **'Diocesaan orgelfonds'**
RK Bisdom Rotterdam: NL30 INGB 0000 4643 04
onder vermelding van 'Diocesaan orgelfonds'
- **Fonds 'Behoud kerkelijke gebouwen'**
RK Bisdom Rotterdam: NL30 INGB 0000 4643 04
onder vermelding van Fonds 'Behoud kerkelijke gebouwen'
- **Fonds 'Diaconie en caritas'**
RK Bisdom Rotterdam: NL30 INGB 00 0046 4304
onder vermelding van Fonds 'Diaconie en caritas'
- **Fonds 'Huwelijk en gezin'**
RK Bisdom Rotterdam: NL30 INGB 0000 4643 04
onder vermelding van Fonds 'Huwelijk en gezin'
- **Fonds 'Kadervorming vrijwilligers'**
RK Bisdom Rotterdam: NL30 INGB 0000 4643 04
onder vermelding van Fonds 'Kadervorming vrijwilligers'
- **Fonds 'Noden van het bisdom'**
RK Bisdom Rotterdam: NL30 INGB 0000 4643 04
onder vermelding van Fonds 'Noden van het bisdom'
- **Fonds 'Ouderenpastoraat'**
RK Bisdom Rotterdam: NL30 INGB 0000 4643 04
onder vermelding van Fonds 'Ouderenpastoraat'
- **Fonds 'Parochiecatechese en geloofsopvoeding'**
RK Bisdom Rotterdam: NL30 INGB 0000 4643 04
onder vermelding van Fonds 'Parochiecatechese en geloofsopvoeding'
- **Fonds 'Vrienden van de Vuurdoop'**
RK Bisdom Rotterdam: NL30 INGB 0000 4643 04
onder vermelding van Fonds 'Vrienden van de Vuurdoop'
- **R.K. Instelling voor Religieus Leven**
RK Instelling voor Religieus Leven: NL94 INGB 0006 1888 68
- **R.K. Instelling St. Elisabeth**
RK Bisdom Rotterdam: NL30 INGB 0000 4643 04
onder vermelding van 'R.K. Instelling St. Elisabeth'
- **Laurentius en Ignatius (Eendrachtsskapel)**
Laurentius en Ignatius: NL92 INGB 0000 0904 17
- **Sint-Gregorius, Diocesane instelling voor liturgische muziek in het bisdom van Rotterdam**
RK Bisdom Rotterdam: NL30 INGB 0000 4643 04
onder vermelding van 'Sint-Gregorius'
- **Orgelfonds van de kathedrale parochie HH. Laurentius en Elisabeth te Rotterdam**
NL80 INGB 0008 0214 50
- **Centrum voor Priester- en Diakenopleiding Vronesteyn**
Centrum voor priesteropleiding Vronesteyn (en diakenopleiding):
NL29 INGB 0000 3656 73
- **Studentenparochie H. Catharina van Alexandrië**
RK Bisdom Rotterdam: NL 63 INGB 0000 7483 08
onder vermelding van 'Studentenparochie Catharina van Alexandrië te Rotterdam'
- **Bedeveartoord Brielle**
Heiligdom van de Martelaren van Gorcum
Rik 5 (hoek Kloosterweg), Brielle
NL 30 RABO 03 4485 3721
t.n.v. Bisschoppelijke Brielse Commissie te Brielle
www.martelarenvangorcum.nl

6 Nalaten aan het netwerk van liefde

Nalaten aan de Kerk is het overwegen meer dan waard. Als u nadenkt over nalaten aan de Kerk als netwerk van liefde, kiest u voor een goed doel. Het netwerk van liefde krijgt veel voor elkaar. Maar meer nog gaat het om een gelovige inzet: hier gaan we voor, dit vinden we belangrijk. De liefde van Christus spoort ons aan (2 Korintiërs 5, 14).

Gelovigen laten zich raken door het evangelie. Heel belangrijk daarbij is Matteüs 25, waarin Jezus spreekt over de werken van barmhartigheid. Elke mens is gemaakt naar Gods beeld en in de mens in nood mogen we Christus herkennen. Onze gelovige en sociale inzet is onderdeel van het netwerk van liefde dat de Kerk is.

We zijn verbonden als gelovigen, als parochies en als Wereldkerk met mensen die ons voorgingen en die na ons komen. We zijn samen Kerk, hier en nu, verbonden met elkaar door de tijden heen.

Ook met een nalatenschap kunt u bijdragen aan het netwerk van liefde.

Meer informatie

Overweegt u om na te laten aan de Kerk? Een notaris kan u meer uitleg geven. Ook de algemeen econoom van het bisdom Rotterdam geeft u graag nadere informatie:

Bisdom Rotterdam
Mr J.C.G.M. Bakker, algemeen econoom
Koningin Emmaplein 3
3016 AA Rotterdam

T. 010 - 2815171
E. j.bakker@bisdomrotterdam.nl
I. www.bisdomrotterdam.nl

Zie ook:
I. www.notaris.nl
I. www.belastingdienst.nl

7 ANBI

Het bisdom Rotterdam als plaatselijke Kerk rond de bisschop ondersteunt parochies in hun inzet voor de lokale gemeenschap, draagt zorg voor pastoraal personeel, ondersteunt het beheer van gebouwen en financiën.

De Rooms-Katholieke Kerk in Nederland is door de Belastingdienst erkend als een Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Tot de RK Kerk in Nederland behoren onder andere bisdommen, parochies, Parochiële Caritas Instellingen (PCI-en) en andere katholieke instellingen.

Wie aan een ANBI een gift doet, mag het bedrag aftrekken van de inkomstenbelasting. Een ANBI die giften, legaten of erfenissen ontvangt, is vrijgesteld van schenk- en erfbelasting. Om gebruik te mogen maken van de voordelen geldt een publicatieplicht.

De publicatieplicht past bij de openheid die van kerkelijke instellingen verwacht mag worden en sluit aan bij de wens van schenkers om open en transparant geïnformeerd te worden over het bestuur, de inkomsten en bestedingen.

Algemene gegevens

Bisdom Rotterdam
Koningin Emmaplein 3
3016 AA, Rotterdam

T. 010-2815171
E. bureau@bisdomrotterdam.nl
I. www.bisdomrotterdam.nl

RSIN: 002991226
Bankrekeningnummer: NL30 INGB 0000 4643 04

Samenstelling bestuur

Het bestuur en de vertegenwoordiging van het bisdom komt toe aan de diocesane bisschop. De bisschop leidt het bisdom in samenwerking met het presbyterium (priesters die binnen het bisdom geïncardineerd zijn en andere priesters die binnen het bisdom pastorale taken vervullen). De bisschop wordt in het bestuur van het bisdom bijgestaan door de diocesane curie, voor wat betreft het vermogensbeheer van het bisdom wordt de bisschop bijgestaan door de econoom en de raad voor economische aangelegenheden.

Bisschop:	Mgr. dr. J.H.J. van den Hende
Vicaris-generaal:	Mgr. drs. T.F.M. Visser
Algemeen econoom:	Mr. J.C.G.M. Bakker
Hoofd Personeel-Pastoraal:	R.R.P.M. Peeters
Managementassistente:	Drs. A.M.C.B. de Jong

Doelstelling/visie

Het Wetboek van Canoniek Recht (Codex Iuris Canonici) omschrijft het bisdom als “een deel van het Volk Gods, dat aan een Bisschop wordt toevertrouwd om het in samenwerking met het presbyterium te weiden, zodat het, nauw verbonden met zijn herder, en door hem door het Evangelie en de Eucharistie in de Heilige Geest verzameld, een particuliere Kerk vormt, waarin de ene heilige katholieke en apostolische Kerk van Christus waarlijk aanwezig is en werkt.”

Beleidsplan

Het beleid van het bisdom is gericht op het faciliteren en ondersteunen van parochies, opdat deze als geloofsgemeenschappen goed kunnen functioneren. De Kerk dient zich in elke tijd opnieuw af te stemmen op wat haar krachtens haar zending te doen staat, in een veranderende samenleving en met de rijkdom van het evangelie van het begin. Dit

betekent dat ook het beleid van het bisdom altijd in ontwikkeling is en zich afstemt op wat nodig is. Zie hiervoor www.bisdomrotterdam.nl.

Beloningsbeleid

De bisschop ontvangt het honorarium zoals dat geldt voor een priester conform de ‘Interdiocesane Regelingen voor de besturen van kerkelijke instellingen van de bisdommen in de RK Kerkprovincie inzake de honorering van priesters en diakens en andere financiële aangelegenheden’. De medewerkers van de diocesane curie worden beloond conform de Rechtspositieregelingen van het bisdom. De leden van de raad voor economische aangelegenheden ontvangen geen beloning voor hun werkzaamheden anders dan een vergoeding voor gemaakte onkosten.

Toelichting

Kerkgenootschappen en hun onderdelen zorgen in Nederland zelf voor de benodigde inkomsten voor hun activiteiten. Het bisdom ontvangt haar inkomsten uit giften/nalatenschappen en de bijdragen van parochies. Het bisdom ontvangt geen overheidssubsidie in Nederland, behoudens voor de instandhouding van monumentale (kerk)gebouwen of een specifiek project.

ANBI-publicatie bisdom Rotterdam:
<https://anbi.rkcn.nl/publicaties/ROT3417>

8 Jaar van de Roepingen

13 januari 2019 (Doop van de Heer) –
24 november 2019 (Christus Koning)

Aan de gelovigen van het bisdom Rotterdam
Rotterdam, 8 januari 2019

Brief aan het begin van het Jaar van de Roepingen

In 2018 hebben we een bijzonder themajaar gehouden: het Jaar van Gebed. Veel parochies en parochiekernen hadden extra aandacht voor gebed, met verschillende initiatieven en activiteiten. Als bisschop ben ik daarvoor zeer dankbaar.

Het einde van het Jaar van Gebed betekent niet dat we kunnen stoppen met bidden. Integendeel, Jezus drukt ons juist op het hart om te volharden in gebed. Bidden is nodig om ons geloof te kunnen bewaren (cf Lucas 18, 6).

Als Kerk hebben we van de Heer de opdracht ontvangen om het geloof levend te houden. We zijn geroepen om de blijde boodschap te verspreiden: de liefde van Christus uit te dragen in woord en daad. Dat vraagt dat we als Kerk steeds opnieuw zorg moeten hebben voor de vitaliteit en de diepgang van ons persoonlijk en ons gemeenschappelijk geloof.

Als Kerk hebben we de opdracht om geïnspireerd naar buiten te treden en naar anderen toe te gaan. We zijn geroepen om in ontmoeting en gesprek voortdurend de kans te benutten om te vertellen over de liefde van God. In en vanuit de Kerk heeft ieder van ons een missionaire taak. We zijn geroepen om het geloof, de hoop en de liefde die wij ontvangen hebben, niet alleen voor onszelf te houden maar daadwerkelijk uit te dragen.

Ieder van ons heeft een aandeel in die zendingsopdracht van de Kerk. Wat komt daarvan terecht in ons persoonlijk en gemeenschappelijk leven?

In de voorbije Advent klonk nog de indringende oproep: ‘Bereidt de weg van de Heer, maakt zijn paden recht [...] Heel de mensheid zal Gods redding zien’ (Lucas 3, 4-6). God is mens geworden, Christus richt zich tot alle mensen van goede wil, zijn roepstem wil ieder hart bereiken.

In deze overtuiging richt ik mij tot alle gelovigen van het bisdom Rotterdam. Ik nodig u uit om mee te doen aan een nieuw diocesaan themajaar: het Jaar van de Roepingen.

Regelmatig is in de Nederlandse media aandacht voor onze Katholieke Kerk. Meerdere keren klinkt dan de vraag: waarom loopt het aantal katholieken zo terug, waarom gaan er minder mensen naar de kerk op zondag? Deze vraag laat mij en ook u niet zomaar los. Maar in 2019 zou ik de vraag willen omdraaien.

Als uw bisschop zou ik op een meer positieve manier twee vragen aan u willen stellen: (1) waarom gaat u/ga jij wél naar de kerk op zondag? en (2) waarom is het de moeite waard en belangrijk om naar de kerk te blijven gaan?

De eerste vraag doet een beroep op onze eigen geloofsbeleving: waarom gaan we eigenlijk? De tweede vraag roept ons op tot getuigenis: namelijk durven we aan anderen uit te leggen en kunnen we aan anderen laten zien dat het de moeite waard is om te geloven in God en ons in de kerk door de Heer te laten voeden?

Vandaag vieren we in de liturgie het feest van de Doop van de Heer. Voordat Jezus zijn verkondiging van het evangelie begint, stapt Hij in de rivier de Jordaan en laat zich dopen. Door de doop van Johannes de Doper te vragen en te ondergaan, is Jezus nog méér naast ons komen staan, om ons te steunen en te helpen.

Ik nodig u uit om vandaag op het feest van de Doop van de Heer, ook een moment aan uw eigen doop te denken. Op uitnodiging van de Heer

immers hebben wij als kind of als volwassene het doopsel ontvangen 'in de naam van de Vader, en de Zoon en de heilige Geest'. Door het sacrament van de doop zijn wij verbonden met de levende Heer, en door de doop maken wij deel uit van de Kerk, het lichaam van Christus, geroepen om een netwerk van geloof en liefde te zijn in de realiteit van de wereld van vandaag.

Zijn we in staat om ons geloof te bewaren als een kostbare schat, en hebben wij de moed om de rijkdom van Jezus' blijde boodschap door te geven aan andere mensen en aan nieuwe generaties?

Het jaar 2019 is pas begonnen, kerkbalans is nog niet van start gegaan. Als bisschop nodig ik u uit om in de loop van dit kalenderjaar aandacht te hebben voor het Jaar van de Roepingen, om bisdombreed stil te staan bij de roeping die we van de Heer ontvangen hebben, als gemeenschap en persoonlijk.

Vandaag op het feest van de Doop van de Heer sluiten wij de Kersttijd af. Laten we bidden dat we in ons hart steeds ruimte maken en vinden voor Christus, opdat de Heer onze woorden en daden blijft inspireren en leiden, en wij elkaar stimuleren en steunen in onze gemeenschappelijke en persoonlijke roeping ten dienste van de Kerk als een netwerk van liefde.

Craag vraag ik uw gelovige aandacht voor het Jaar van de Roepingen om uiteindelijk samen en persoonlijk van harte te kunnen zeggen: Heer, hier ben ik.

+ J. van den Hende
Bisschop van Rotterdam

*2019: Jaar van de Roepingen
'Hier ben ik'*

9 Activiteitenagenda bisschop Van den Hende

Januari 2018

- wo. 3 Utrecht, kerk H. Aloysius: Uitvaartmis Conny van Straaten, medewerker SRKK
- za. 6 Hoeven, seminarie Bovendonk: College theologie, spiritualiteit en liturgie van kerkelijk ambt
Rotterdam, kerk H. Liduina: Eucharistieviering
- zo. 7 Rotterdam, kerk Pax Christi: Eucharistieviering
Rotterdam, kathedraal: Eucharistieviering
Rotterdam, kerk HH. Laurentius en Ignatius: Engelstalige eucharistieviering
- ma. 8 Utrecht, SRKK: Permanente Raad Bisschoppenconferentie
Delft, Stanislascollege: Afscheid paters Jezuieten
- wo. 10 Den Haag, ministerie van justitie: Ontmoeting met minister Grapperhaus
- do. 11 Rotterdam, bisdomkantoor: Bisschoppelijke gedelegeerde pastoraat in de zorg
- vr. 12 Rotterdam, bisdomkantoor: Afvaardiging Sant'Egidio beweging
- zo. 14 Middelharnis, parochie H. Familie: Eucharistieviering
Gorinchem: (Tour of Faith) Eucharistie, geloofsgesprek en maaltijd
- ma. 15 Oudenbosch en Hoeven: Bijeenkomst medewerkers bisdomkantoor
- di. 16 Vleuten: Bisschoppenconferentie
Amsterdam, paleis op de Dam: Nieuwjaarsbijeenkomst koning en koningin
- wo. 17 Utrecht, officialaat: Lezing bij gelegenheid van jaarvergadering
- do. 18 Rotterdam, bisdomkantoor: Delegatie parochiebestuur H. Nicolaas Zoutermeer
Delft, kerk H. Maria van Jesse: Eucharistie en afscheid Mgr. Verbakel als vicaris-generaal
- vr. 19 Breda: Overleg NRL en KVO
- za. 20 Berkel en Rodenrijs, parochie Christus Koning: Vormselviering
- zo. 21 Leiden, kerk H. Petrus: Eucharistieviering
Leiden, kerk O.L.Vrouw onbevlekt ontvangen (Hartebrugkerk): Eucharistieviering
Rotterdam, kerk HH. Laurentius en Ignatius: Engelstalige eucharistieviering
- ma. 22 Amersfoort: Vergadering moderamen Raad van kerken
Utrecht, Vredenburg: Interreligieuze bijeenkomst 'In Vrijheid verbonden'

- wo. 24 *Rotterdam*: KRO-RKK
Capelle a/d IJssel, kerk St. Paulus' bekering: Oecumenische viering in gebedsweek voor de eenheid
Rotterdam: Parochiebestuur H. Bernadette
- do. 25 *Utrecht, leerhuis Thomas a Kempis*: Katholieke Vereniging voor Oecumene
Tilburg, Katholieke Universiteit Brabant: Afscheid voorzitter Stichtingsbestuur
- za. 27 *Boskoop, parochie St. Jan de Doper*: Vormselviering
- zo. 28 *Gouda, parochie St. Jan de Doper*: Vormselviering
Aarlanderveen, parochie H. Clara: RKJ bijeenkomst

Februari 2018

- do. 2 *Dordrecht, zusters Maria Stella Matutina*: Eucharistieviering
Rotterdam, kathedraal HH. Laurentius en Elisabeth: Eucharistieviering en vergadering Kathedraal Kapittel
- za. 3 *'s-Gravenzande, kerk O.L.Vrouw ten hemelopneming*: Vormselviering
- zo. 4 *Langeraar, kerk H. Adrianus*: Vormselvieringen parochie H. Clara
Wassenaar, kerk Goede Herder, Franstalige parochie Tous les Saints: Eucharistie met installatie pastoor en presentatie team
- ma. 5 *Utrecht, SRKK*: Permanente raad bisschoppenconferentie
- di. 6 *Den Bosch*: Ontmoeting Nederlandse en Vlaamse bisschoppen
- wo. 7 *Boskoop, leerhuis parochie H. Johannes de Doper*: Catechese Jaar van Gebed
- vr. 9 *Voorhout*: Congregatiedag broeders O.L.Vrouw van Smarten
- za. 10 *Kwintshuil, kerk H. Andreas*: Vormselviering
- zo. 11 *Den Haag, kerk H. Martha*: Internationale eucharistieviering
Hillegom, kerk HH. Jozef en Martinus: Tour of Faith (eucharistieviering, catechese en maaltijd)
- di. 13 *Vleuten*: Vergadering bisschoppenconferentie
Rotterdam: Parochiebestuur H. Johannes
- wo. 14 *Rotterdam, kathedraal HH. Laurentius en Elisabeth*: Eucharistieviering
Aswoensdag
Rotterdam, bisdomkantoor: Eucharistieviering Aswoensdag
Overschie, kerk St. Petrus' Banden: Eucharistieviering Aswoensdag
- za. 17 *Rotterdam, kerk H. Liduina*: Eucharistieviering

- zo. 18 *Rotterdam, kerk Verrijzenis van de Heer*: Eucharistieviering
Overschie, kerk O.L.Vrouw Altijddurende Bijstand: Eucharistieviering
Rotterdam, kerk HH. Laurentius en Elisabeth: Engelstalige eucharistieviering
- di. 20 *Rotterdam, kathedraal HH. Laurentius en Elisabeth*: Uitvaartmis en begrafenis R. Lubbers
- wo. 21 *Brielle, heiligdom HH. Martelaren van Gorcum*: Bisschoppelijke Brielse Commissie (BBC)
Rotterdam: Federatiebestuur parochie RRM
- do. 22 *Rotterdam*: Parochiebestuur H. Bernadette
- vr. 23 *Den Bosch*: Vergadering R.K. afgevaardigden landelijke oecumene
- za. 24 *Achthuizen, kerk H. Maria hemelvaart*: Eucharistieviering
- zo. 25 *Zoeterwoude-Rijndijk, kerk De Goede Herder*: Eucharistieviering
Stompwijk, kerk H. Laurentius: Eucharistieviering
Rotterdam, kerk HH. Laurentius en Elisabeth: Engelstalige eucharistieviering
- ma. 26 *Amersfoort*: Moderamen Raad van kerken
Rotterdam: Parochiebestuur HH. Laurentius en Elisabeth
- di. 27 *Voorburg, Vronesteyn*: Eucharistie en ontmoeting diakenkring
- wo. 28 *Rotterdam, bisdomkantoor*: Vicaris Opus Dei Nederland
Rotterdam, parochie H. Johannes: Hooravond parochiekern O.L.Vrouw Rozenkrans / H. Albertus

Maart 2018

- do. 1 *Rotterdam*: Ontmoeting met delegatie Neo-Catechumenaat
- vr. 2 *Rotterdam, kerk Emmausgangers*: Laurentiusconferentie 'gebed als motor van diaconie'
- za. 3 *Hoeven, seminarie Bovendonk*: Voordracht Jaar van Gebed
- zo. 4 *Overschie, kerk O.L.Vrouw Altijddurende bijstand*: Eucharistieviering
Rotterdam, kerk HH. Laurentius en Ignatius: Engelstalige eucharistieviering
- ma. 5 *Utrecht, SRKK*: Permanente raad bisschoppenconferentie
Den Haag, kerk H. Jacobus de Meerdere: Catechese over Apostolische brief 'Salvifici Doloris'
- di. 6 *Rotterdam*: Katholieke Vereniging Oecumene (KVO)
Rotterdam: Vergadering parochiebestuur H. Johannes
- do. 8 *Den Haag, museum voor communicatie*: Zuid-Holland Conferentie
- vr. 9 *Maastricht*: Bezoek aan emeritus bisschop Mgr. Wiertz
Maastricht, basiliek O.L.Vrouw: Avond van de martelaren (Kerk in Nood)

- za. 10 *Den Haag, kerk H. Antonius van Padua (Boskant)*: Deelname aan “24 uur voor de Heer”
Den Haag, klooster Oude Molstraat: Ontmoeting met aanstaande vormelingen parochie Den Haag Zuid
Oude Tonge, parochie H. Familie: Eucharistieviering
- zo. 11 *Leiden, kerk H. Maria middelares*: Eucharistieviering
Leiden, Hartebrugkerk: Eucharistieviering
- ma. 12 *Rotterdam*: Interview bij gelegenheid van vijf jaar paus Franciscus
- di. 13 *Vleuten*: Bisschoppenconferentie
Rotterdam: Vergadering parochiebestuur H. Bernadette
- wo. 14 *Amsterdam, kapel Begijnhof*: Eucharistieviering bij opening Mirakelweek
- do. 15 *Rotterdam, St. Laurensfonds*: Uitreiking pauselijke onderscheiding aan Chris Nolet
- zo. 18 *Zevenhoven, kerk H. Johannes de Doper*: Eucharistieviering
Noorden, kerk H. Martinus: Eucharistieviering
Rotterdam, kerk HH. Laurentius en Ignatius: Engelstalige eucharistieviering
- ma. 19 *Rotterdam, pastorie H. Hildegardiskerk*: Deelname aan vastenmaaltijd
- di. 20 *Lisse, paus Franciscushuis*: Lezing Jaar van Gebed
Rotterdam: Priesterraad
- wo. 21 *Rotterdam*: Landelijke parochie binnenvaart en circus
Wassenaar: Werkbezoek aan kerk De Goede Herder
- do. 22 *Rotterdam*: Interview Algemeen Dagblad
Rotterdam: R.K. instelling HH. Laurentius en Ignatius
- vr. 23 *Tilburg, katholieke universiteit Brabant*: Oratie prof. dr. A. van Wieringen als hoogleraar Oude Testament
- za. 24 *Woerden*: Deelname aan wandeling Vastenactie
Rotterdam, kerk H. Liduina: Eucharistieviering
- zo. 25 *Leiden, kerk H. Petrus*: Diocesane viering WJD/Palmzondag
- ma. 26 *Rotterdam*: Interview Radio Rijnmond
- di. 27 *Lisse, Keukenhof*: Zegening bloemen
- wo. 28 *Rotterdam, kathedraal HH. Laurentius en Elisabeth*: Chrismamis
- do. 29 *Rotterdam, kathedraal HH. Laurentius en Elisabeth*: Eucharistieviering
Witte Donderdag
- vr. 30 *Rotterdam, kathedraal HH. Laurentius en Elisabeth*: Liturgieviering Goede Vrijdag
- za. 31 *Rotterdam, kerk Verrijzenis van de Heer*: Paaswake
Rotterdam, kathedraal HH. Laurentius en Elisabeth: Paaswake

April 2018

- zo. 1 *Rotterdam, kerk Verrijzenis van de Heer*: Paaszondag eucharistieviering
Overschie, kerk O.L.Vrouw altijddurende bijstand: Eucharistieviering
Rotterdam, kerk HH. Laurentius en Ignatius: Engelstalige eucharistieviering
- di. 3 *Utrecht*: Permanente raad bisschoppenconferentie
Hilversum: Kansfonds
- do. 5 *Zoetermeer, Alfrinkcollege*: Inzegenen van de nieuwbouw
- za. 7 *Den Haag, kerk H. Antonius van Padua*: Vormselviering
- zo. 8 *Oud Beijerland, kerk H. Antonius van Padua*: Eucharistieviering
Meije-Zegveld: Tour of Faith (eucharistie, catechese, maaltijd)
- di. 10 *Vleuten*: Bisschoppenconferentie
- wo. 11 *Driebergen, Nieuw Hydepark*: Plenaire vergadering Raad van kerken
- do. 12 *Rotterdam*: Regiovicaris broeders Sint Jan
- vr. 13 *Haarlem, bisdomhuis*: Overleg Eritrese R.K. gemeenschap
- za. 14 *Rotterdam, kerk HH. Laurentius en Ignatius*: Huwelijksviering
Achthuizen, kerk O.L.Vrouw hemelvaart: Eucharistieviering
- zo. 15 *Den Haag, parochie Vier Evangelisten*: Vormselviering
Rotterdam, kerk HH. Laurentius en Ignatius: Engelstalige eucharistieviering
- ma. 16 *Rotterdam*: Parochiebestuur HH. Laurentius en Elisabeth
- di. 17 *Rotterdam*: Medewerker jongerenpastoraat
- wo. 18 *Rijswijk*: Vergadering moderatoren
- do. 19 *Rome*: Fondation Pour Les Autres (t/m za. 21 april)
- zo. 22 *Den Hoorn, parochies H. Ursula en O.L.Vrouw van Sion*: Vormselviering
Rotterdam, kerk HH. Laurentius en Ignatius: Engelstalige eucharistieviering
- ma. 23 *Amersfoort*: Moderamen raad van kerken
Rotterdam: Diocesane raad voor economische aangelegenheden (REA)
- di. 24 *Rotterdam, pastorie H. Lambertus*: Parochiebestuur H. Maria
- wo. 25 *Rotterdam*: Eucharistie en maaltijd jubilerende priesters
- do. 26 *Rotterdam*: Orgelcommissie kathedraal
- vr. 27 *Rotterdam*: Bestuur Studentenparochie H. Catharina van Alexandrië
- za. 28 *Brielle, Bedevaartskerk HH. Martelaren van Gorcum*: Eucharistie bij opening bedevaartseizoen en zegening ciborium
- zo. 29 *Leiden, kerk H. Antonius van Padua*: Eucharistieviering
Rotterdam, kerk HH. Laurentius en Ignatius: Engelstalige eucharistieviering
- ma. 30 *Utrecht*: Permanente raad bisschoppenconferentie

Mei 2018

- di. 1 *Eggerode (Duitsland)*: Eucharistieviering bij opening bedevaartseizoen
wo. 2 *Rotterdam*: Mgr. Choennie, bisschop van Paramaribo
do. 3 *Rotterdam, bisdomkantor*: Kerkelijke stichting Stalpaert van der Wiele (Delft)
vr. 4 *Amsterdam*: Nationale dodenherdenking
zo. 6 *Hoogmade, kerk O.L. Vrouw Geboorte*: Eucharistieviering
Schiedam: Deelname aan processie H. Liduina
Rotterdam, kerk HH. Laurentius en Ignatius: Engelstalige eucharistieviering
di. 8 *Vleuten*: Bisschoppenconferentie
do. 10 *Dordrecht, religieuze gemeenschap Maria Stella Matutina*: Inzegenen nieuwe kapel (Hemelvaart)
vr. 11 *Münster*: Deelname aan Deutscher Katholikentag (t/m za. 12 mei)
zo. 13 *Delft, kerk HH. Franciscus en Clara*: Tour of Faith (eucharistie, catechese en maaltijd)
ma. 14 *Den Haag, klooster blauwe zusters*: Eucharistieviering en ontmoeting met generaal overste
di. 15 *Rotterdam, parochiehuis HH. Franciscus en Clara*: Catecheseavond Jongeren-groep 'Giovani in cammino con Dio'
wo. 16 *Rotterdam, parochie H. Bernadette*: Ontmoeting met vormelingen
Rotterdam, kerk Verrijzenis van de Heer: Federatiebestuur Rotterdam-Rechtermaasoever
do. 17 *Rotterdam, Eendrachtskapel*: R.K. Instelling HH. Laurentius en Ignatius
vr. 18 *Rotterdam*: Mgr. Fortes, bisschop Mindelo (Kaapverdië)
za. 19 *Rotterdam, kathedraal*: Vuurdoop
Oude-Tonge, parochie H. Familie: Eucharistieviering
zo. 20 *Zoeterwoude Dorp, kerk Sint Jans' Onthoofding*: Eucharistieviering bij heringebruikname na renovatie (Pinksteren)
Rotterdam, kerk HH. Laurentius en Ignatius: Engelstalige eucharistieviering
ma. 21 *Echternach*: Bedevaart Sint Willibrord (Springprocessie) (t/m di. 22 mei)
wo. 23 *Den Haag*: Comed forum
do. 24 *Rotterdam, bisdomkantor*: Kathedraal Kapittel
Waddinxveen, kerk H. Victor: Eucharistieviering en pelgrimszegen bij bedevaart naar Lourdes

- za. 26 *Schiedam, basiliek St. Liduina en O.L.V Rozenkrans*: Eucharistieviering en ontmoeting met kerktoetreders
Noordwijkerhout, parochie Sint Maarten: Vormselviering
zo. 27 *Noordwijk, parochie Sint Maarten*: Vormselviering
Rotterdam, kathedraal HH. Laurentius en Elisabeth: Vormselviering parochies Rechtermaasoever
ma. 28 *Amersfoort*: Moderamen Raad van kerken
Utrecht: Werkgroep Rome-Reformatie
Rotterdam, bisdomkantor: Bijeenkomst migrantenparochies bisdom Rotterdam
di. 29 *Rotterdam*: Bestuur parochie H. Johannes
wo. 30 *Roelofarendsveen, kerk Sint Petrus' banden*: Parochiële ziekendag
Tilburg, Faculteit Katholieke Theologie: Promotie pater J. Moons SJ
Rotterdam: Bestuur kathedrale parochie HH. Laurentius en Ignatius
do. 31 *Den Haag*: Bezoek aan missiezusters Dienaressen van de Heilige Geest
Leiden, parochiezaal H. Lodewijk: Lezing in het kader van het Jaar van Gebed

Juni 2018

- za. 2 *Rotterdam, kathedrale kerk HH. Laurentius en Ignatius*: Priesterwijding
Daan Huntjens
Oud-Beijerland, parochie H. Familie: Vormselviering
zo. 3 *Dordrecht, parochie H. Theresia van Avila*: Vormselviering
Voorschoten, Zusters Dominicanessen: Eucharistieviering bij opening kapittel
ma. 4 *Utrecht, SRKK*: Permanente raad Bisschoppenconferentie
Delft, RKJ: Eucharistie en inleiding over het gebed (Jaar van Gebed)
di. 5 *Zoetermeer, kerk H. Nicolaas*: Uitvaartmis emeritus-pastoor Hans van Winkel
Rotterdam: Parochiebestuur H. Johannes
wo. 6 *Rotterdam, bisdomkantor*: Gesprek VPW bisdom Rotterdam
Delft, zaal H. Adelbertkerk: Bijeenkomst redacties parochiebladen (Jaar van Gebed)
do. 7 *Rotterdam, parochiecentrum Verrijzenis van de Heer*: Pastoraatsgroep H. Bernadetteparochie
vr. 8 *Rotterdam, Zusters van moeder Teresa*: Eucharistie en inzegening klooster b.g.v. Hoogfeest H. Hart van Jezus

- Roelofarendsveen, kerk H. Petrus' banden: Vormselviering parochie H. Franciscus
- za. 9 Leiden, kerk H. Petrus: Vormselviering parochie HH. Petrus en Paulus
- zo. 10 Oude Tonge, kerk O.L.Vrouw hemelvaart: Vormselviering parochie H. Familie
- di. 12 Vleuten: Bisschoppenconferentie
- wo. 13 Utrecht: Plenaire vergadering Raad van kerken
Den Haag, kerk H. Antonius van Padua: Eucharistieviering Antoniusfeest en voordracht
- do. 14 Voorburg, Vronesteyn: Visitatie diaken- en priesteropleiding
- vr. 15 Voorburg, Vronesteyn: Voorzetting visitatie diaken- en priesteropleiding
- za. 16 Hulst, basiliek St. Willibrordus: Priesterwijding Tom Kouijzer sm
Alphen a/d Rijn, kerk H. Bonifacius: Vormselviering parochie H. Thomas
- zo. 17 Nootdorp, kerk H. Bartholomeus: Eucharistie bij 50-jarig jubileum jongerenkoor The Living Lord Singers
Rotterdam, kerk HH. Laurentius en Ignatius: Engelstalige eucharistieviering
- di. 19 Rotterdam, bisdomkantor: Teamoverleg parochies RRM
Rotterdam: Parochiebestuur H. Bernadette
- do. 21 Rotterdam, bisdomkantor: Teamoverleg Studentenparochie H. Catharina van Alexandrië
- vr. 22 Oude Tonge, parochie H. Familie: Bijeenkomst jongerengroep over gebed
- za. 23 Rotterdam, kerk HH. Laurentius en Ignatius: Eucharistieviering
Rotterdam, kerk HH. Laurentius en Ignatius: Huwelijksviering (Engelstalige gemeenschap)
- zo. 24 Aarlanderveen, kerk HH. Petrus en Paulus: Eucharistieviering
Nieuwveen, kerk H. Nicolaas: Eucharistieviering
Dordrecht: Processie Heilig Hout
Rotterdam, kerk HH. Laurentius en Ignatius: Engelstalige eucharistieviering
- ma. 25 Amersfoort: Moderamen Raad van kerken
Wassenaar, parochie H. Augustinus: Bezoek aan parochiekernen Goede Herder, H. Willibrordus, H. Jozef
- wo. 27 Rotterdam: Parochiebestuur HH. Laurentius en Ignatius
- do. 28 Rotterdam: Bisschoppelijk vicaris migrantenparochies
- vr. 29 Rotterdam, kerk H. Lambertus: Eucharistieviering
Rotterdam, bisdomkantor: Bestuur Van Sonsbeeckstichting
- za. 30 Den Haag, kerk H. Antonius van Padua: Diocesane bijeenkomst eucharistische aanbidding (Jaar van Gebed)
Rotterdam, kerk H. Liduina: Eucharistieviering

Juli 2018

- zo. 1 Rotterdam, kerk Verrezen Heer: Eucharistie
Rotterdam, kathedrale kerk HH. Laurentius en Elisabeth: Eucharistie
Rotterdam, kerk HH. Laurentius en Ignatius: Engelstalige eucharistieviering
- ma. 2 Rotterdam: Parochiebestuur H. Johannes
- di. 3 Rotterdam: Gedelegeerde katholiek onderwijs
Utrecht, Fontys: Afscheidscollege dr. C. van Vliet
Rotterdam: Parochiebestuur H. Maria
- wo. 4 Rotterdam, bisdomkantor: Directeur Thomas More
- za. 7 Brielle, bedevaatskerk: Nationale bedevaart HH. Martelaren van Gorcum
Papendrecht, kerk Onbevleete Ontvangenis Maria: Eucharistie
- zo. 8 Sliedrecht, kerk O.L.Vrouw Altijddurende Bijstand: Eucharistie
Zwijndrecht, kerk H. Hart van Jezus: Eucharistie
Rotterdam, kerk HH. Laurentius en Ignatius: Engelstalige eucharistieviering
- di. 10 Rotterdam, bisdomkantor: Opname geloofsgesprek KRO
- wo. 11 Rotterdam, bisdomkantor: Pastoor Kroatische parochie
- do. 12 Rotterdam, bisdomkantor: Bestuur Byzantijnse gemeenschap Gedaanteverandering van de Heer
Schoonhoven, parochiekerk: Eucharistieviering met Neo-Catechumenaat
- za. 14 Zoetermeer: Inzegening hernieuwde R.K. begraafplaats
Sliedrecht, kerk O.L.Vrouw van Altijddurende Bijstand: Eucharistie
- zo. 15 Dordrecht, kerk H. Antonius van Padua: Eucharistieviering
Zwijndrecht, kerk H. Hart van Jezus: Eucharistieviering
Rotterdam, kerk HH. Laurentius en Ignatius: Engelstalige eucharistieviering
- ma. 16 Rotterdam, bisdomkantor: Rector Vronesteyn
Rotterdam: R.K. Instelling HH. Laurentius en Ignatius
- di. 17 Amersfoort: Raad van kerken
- wo. 18 Doetinchem: Bezoek aan Willibrord zomerkamp
- do. 19 Rome: (t/m za. 21 juli)
- za. 21 Rotterdam, kerk H. Liduina: Eucharistie
- zo. 22 Rotterdam, kerk Verrezen Heer: Eucharistie
Rotterdam-Overschie, O.L.Vrouw Altijddurende Bijstand: Eucharistie
Rotterdam, kerk HH. Laurentius en Ignatius: Engelstalige eucharistieviering
- di. 24 Uden: Bezoek aan diocesaan jongerenkamp
- wo. 25 Vinkeveen: Bezoek aan diocesaan tienerkamp

- vr. 27 *Bodegraven*: Uitvaart en begrafenis emeritus pastoor C. Paardekooper
 zo. 29 *Den Haag, kerk H. Jacobus de Meerdere*: Eucharistie via KRO televisie

Augustus 2018

- wo. 1 *Rotterdam, kerk H. Lambertus*: Eucharistieviering
 do. 2 *Rotterdam, bisdomkantoor*: Secretariaat bisschoppenconferentie
 za. 4 *Rotterdam, kerk H. Lambertus*: Eucharistievieringen (ochtend en avond)
 zo. 5 *Rotterdam, kerk H. Lambertus*: Eucharistievieringen
Rotterdam, kerk HH. Laurentius en Ignatius: Engelstalige eucharistieviering
 di. 7 *Rotterdam, bisdomkantoor*: Pater Provinciaal SVD
 wo. 8 *Rotterdam, kerk H. Lambertus*: Eucharistieviering
Dordrecht, kerk H. Antonius van Padua: Eucharistieviering
 za. 11 *Rotterdam, kerk H. Lambertus*: Eucharistieviering
Hendrik Ido Ambacht, kerk H. Nicolaas: Eucharistieviering
 zo. 12 *Dordrecht, kerk H. Antonius van Padua*: Eucharistieviering
Dordrecht, kerk Verrezen Christus: Eucharistieviering
Rotterdam, kerk HH. Laurentius en Ignatius: Engelstalige eucharistieviering
 di. 14 *Huisbezoeken*
Rotterdam, bisdomkantoor: Bestuur parochie O.L.Vrouw van de Vrede
 wo. 15 *Rotterdam, kerk Verrezen Heer*: Eucharistieviering (hoogfeest Maria ten Hemelopneming)
Rotterdam, kerk H. Dominicus: Eucharistieviering
Rotterdam, kerk H. Lambertus: Eucharistieviering
 zo. 19 *Kloosterburen, kerk H. Willibrordus*: Eucharistieviering
 ma. 20 (Afwezig t/m di. 28 augustus)
 wo. 29 *Rotterdam, kathedraal*: Vergadering parochiebestuur
 do. 30 *Rotterdam, kerk HH. Laurentius en Ignatius*: R.K. Instelling HH. Laurentius en Ignatius
 vr. 31 *Utrecht*: Afscheidsbijeenkomst Ds. Van der Kamp als secretaris Raad van kerken

September 2018

- za. 1 *Vleuten*: Meet & greet van Katholieklevens.nl
Achthuizen, kerk O.L.Vrouw hemelvaart: Eucharistieviering
Oude Tonge, O.L.Vrouw Hemelvaart: Eucharistieviering
 zo. 2 *Rotterdam, kerk Pax Christi*: Eucharistieviering
Rotterdam, kerk H. Hildegardis: Eucharistieviering
Rotterdam, kerk HH. Laurentius en Ignatius: Engelstalige eucharistieviering
 ma. 3 *Utrecht, SRKK*: Permanente raad Bisschoppenconferentie
Poeldijk: Parochiebestuur H. Bartholomeus
 di. 4 *Rotterdam, pastorie H. Lambertuskerk*: Vergadering pastoraal team RRM
Rotterdam, kerk HH. Laurentius en Ignatius: Opening studiejaar Vronesteyn
 do. 6 *Lourdes*: Deelname aan NLZ bedevaart t/m dinsdag 11 september
 wo. 12 *Den Haag*: Sollicitatiecommissie Raad van kerken
Rotterdam: Bestuur Federatie Rotterdam Rechtermaasoever (RRM)
 do. 13 *Polen, Poznan*: Plenaire vergadering Europese bisschoppenconferenties (CEE) t/m zaterdag 15 september
 zo. 16 *Berkel en Rodenrijs, kerk O.L. Vrouw Geboorte*: Eucharistieviering 150-jarig jubileum
Rotterdam, kerk HH. Laurentius en Ignatius: Engelstalige eucharistieviering
 ma. 17 *Rotterdam*: Secretaris-generaal Bisschoppenconferentie
Rotterdam: Ontmoeting nieuwe voorzitter Raad van bestuur KRO-NCRV
Rotterdam: Diocesane Raad voor economische aangelegenheden (REA)
 di. 18 *Vleuten*: Plenaire vergadering Bisschoppenconferentie
 wo. 19 *Rotterdam*: Diocesane Caritas Instelling (DCI)
Rotterdam: Hoofdaalmoezenier R.K. Justitiepastoraat
 do. 20 *Finland, Turku*: Fondation Pour Les Autres t/m zaterdag 22 september
 zo. 23 *Rotterdam, Portugees sprekende parochie*: Eucharistieviering
Breda, kathedraal H. Antonius: Diakenwijding Anton Janssen
 ma. 24 *Delft, kerk H. Adelbert*: Diocesane bijeenkomst geldwerving
Rotterdam, kerk H. Dominicus (Het Steiger): Informatieavond geloofsge-meenschap
 di. 25 *Rotterdam, bisdomkantoor*: Kathedraal Kapittel
Rotterdam: Priesterraad

- wo. 26 *Rotterdam, bisdomkantoor*: Bijeenkomst (eucharistie en maaltijd) met jubilerende pastoraal werkers
Voorburg, Vronesteyn: Toeleiding, thema over het gebed
- do. 27 *Hilversum, KRO-NCRV*: Receptie afscheid mw. Y. de Haan
Den Haag: Parochie Maria Sterre der Zee en parochie Johannes Paulus II
- vr. 28 *Rotterdam, kathedraal HH. Laurentius en Elisabeth*: Zangavond ten bate van restauratie orgel
- za. 29 *Achthuizen, kerk O.L.Vrouw Hemelvaart*: Eucharistieviering
Oude Tonge, kerk O.L.Vrouw Hemelvaart: Eucharistieviering
- zo. 30 *Kwintsheul, kerk H. Andreas*: Eucharistieviering bij 125-jarig jubileum
Rotterdam, Laurenskerk: Verbintendienst ds. Van Meijeren (PKN Classis Zuid-Holland zuid)
Rotterdam, kerk HH. Laurentius en Ignatius: Engelstalige eucharistieviering

Oktober 2018

- ma. 1 *Utrecht, SRKK*: Permanente raad bisschoppenconferentie
- do. 4 *Rotterdam, Pauluskerk*: Presentatie Franciscusfonds (Kansfonds)
Rotterdam: Pastoraal team studentenparochie H. Catharina van Alexandrië
Rotterdam: Bestuur studentenparochie H. Catharina van Alexandrië
- vr. 5 *Rotterdam*: Secretaris-generaal bisschoppenconferentie
Vlaardingen: Statenontmoeting (provincie Zuid-Holland)
- za. 6 *Banneux*: Bedevaart Rotterdam-Breda (t/m zo. 7 oktober)
- zo. 7 *Schiedam, basiliek*: Bidden van de rozenkrans en vespers met de broederschap
- ma. 8 *Den Haag*: Ontmoeting met katholiek primair onderwijs
- di. 9 *Vleuten*: Vergadering bisschoppenconferentie
- wo. 10 *Rotterdam, bisdomkantoor*: Gedelegeerde toeleiding pastoraal werkers
Rotterdam, bisdomkantoor: Cordaid
Rotterdam, kathedraal: Bijeenkomst PCI-besturen over Caritas en gebed
- do. 11 *Rotterdam, bisdomkantoor*: Diocesane bezoekgroep emeriti
Rotterdam, bisdomkantoor: Gedelegeerde categoriaal pastoraat
Rotterdam, bisdomkantoor: Pastoraat voor woonwagewoners, Sinti en Roma (PWM)
Rotterdam, Eendrachtshapel: R.K. Instelling HH. Laurentius en Ignatius
- za. 13 *Brielle, Bedevaartskerk HH. Martelaren van Gorcum*: Afsluiting bedevaartseizoen 2018
Achthuizen, kerk O.L. Vrouw hemelvaart: Eucharistieviering
Oude Tonge, kerk O.L. Vrouw hemelvaart: Eucharistieviering
- zo. 14 *Rotterdam, kerk Pax Christi*: Eucharistieviering
Rotterdam, parochie HH. Michael en Clemens: Vormselviering
Rotterdam: Tour of Faith (eucharistie, catechese en maaltijd)
- di. 16 *Rotterdam*: Nieuwbenoemde bisschop Roermond, Mgr. Smeets
Rotterdam: Ontmoeting met katholiek secundair onderwijs
- wo. 17 *Rijswijk*: Diocesaan moderatorenoverleg
Dordrecht, kerk H. Antonius van Padua: Aanbidding, rozenkrans en eucharistie
- do. 18 *Rotterdam*: Diocesaan beraad migrantenpastoraat
- vr. 19 *Hoeven, seminarie Bovendonk*: Presentatie boek 200 jaar Bovendonk
- za. 20 *Nootdorp, parochie Christus Koning*: Bezinningsdag vrijwilligers over het gebed (Abdijdag)
Schoonhoven, kerk H. Bartholomeus: Vormselviering
- zo. 21 *Rotterdam, Portugeessprekende parochie*: Eucharistieviering en lunch
Rotterdam, kerk HH. Laurentius en Ignatius: Engelstalige eucharistieviering
- ma. 22 *Amersfoort*: Moderamen Raad van kerken
- di. 23 *Rotterdam*: Werkbezoek aan Maasstad Ziekenhuis
- wo. 24 *Rotterdam*: Voorbereiding vormsel Poolse parochie Den Haag
Rotterdam: Delegatie parochianen Overschie
- za. 27 *Nootdorp*: Uitreiken gebedskaarten bij diocesane werkgroep huwelijk & gezin
Gorinchem, kerk H. Nicolaas Pieck en gezellen: Vormselviering parochiefederatie Driestromenland
- zo. 28 *Den Haag, Poolse parochie H. Johannes Paulus II*: Vormselviering
Rotterdam, kerk HH. Laurentius en Ignatius: Engelstalige eucharistieviering
- ma. 29 *Rotterdam, bisdomkantoor*: Laurens zorg
- di. 30 *Rotterdam*: Overleg team parochies RRM
Rotterdam: Bestuur parochie H. Maria
- wo. 31 *Rotterdam*: Bestuur Pokrof
Rotterdam: Bestuur parochie H. Bernadette

November 2018

- do. 1 Rotterdam, kerk Verrezen Heer: Eucharistieviering (Allerheiligen)
- vr. 2 Rotterdam, kerk HH. Laurentius en Ignatius: Engelstalige eucharistieviering (Allerzielen)
Rotterdam, kerk H. Liduina: Eucharistieviering
Rotterdam, R.K. Begraafplaats H. Laurentius: Eucharistieviering en zegening van de graven
- za. 3 Rijswijk, kerk HH. Benedictus en Bernadette: Jaar van Gebed: workshop antwoordpsalmen
Oude Tonge, kerk O.L.Vrouw Hemelvaart: Eucharistieviering
- zo. 4 Leiden, R.K. Missione Cattolica: Eucharistieviering en ontmoeting met Italiaanse geloofsgemeenschap
Voorburg, Vronesteyn: Jaar van Gebed: bijeenkomst met pas gewijde priesters bisdom
- ma. 5 Utrecht, SRKK: Permanente Raad bisschoppenconferentie
Utrecht, SRKK: Permanente Raad, Bisschoppelijke commissie communicatie & media, KRO/NCRV
- di. 6 Rotterdam, bisdomkantor: Gedelegeerde R.K. onderwijs
Rotterdam: Ontmoeting R.K. geestelijk verzorgers justitiepastoraat
- wo. 7 Utrecht, kathedraal en Nicolaikerker: IRO-Studiedag
- do. 8 Rotterdam, bisdomkantor: Regiovicaris broeders van St. Jan
- vr. 9 Rotterdam, kerk HH. Laurentius en Ignatius: Engelstalige eucharistieviering
Rotterdam, bisdomkantor: Secretaris-generaal Bisschoppenconferentie
- za. 10 Rotterdam, kathedraal HH. Laurentius en Elisabeth: Eucharistie met diakenwijding Henk van Zoelen en Steef Lokken
Dordrecht: Ode aan de Synode
- zo. 11 Rotterdam, kerk Pax Christi: Eucharistieviering
Rotterdam, kathedraal: Eucharistieviering
Dordrecht: Tour of Faith (eucharistie, catechese/geloofsgesprek, maaltijd)
- ma. 12 Voorburg, Vronesteyn: Randstadavond over bidden (Jaar van Gebed)
- di. 13 Vleuten: Vergadering Bisschoppenconferentie
- wo. 14 Zeist, Dijnseburg: Plenaire vergadering Raad van kerken
Krimpen a/d IJssel: Voordracht Bidden in de oecumene
- do. 15 Tilburg: Dies natalis Katholieke Universiteit Brabant
- vr. 16 Rotterdam, kerk HH. Laurentius en Ignatius: Eucharistieviering
Rotterdam, bisdomkantor: Bestuur PCI Mariaparochie Rotterdam

- za. 17 Rotterdam, kerk H. Dominicus (t Steiger): Eucharistie met diakenwijding Stefan Magnus o.p. en priesterwijding Richard Steenvoorde o.p.
Honselersdijk, kerk O.L.Vrouw van Goede Raad: Vormselviering
- zo. 18 Hoogvliet, parochie HH. Nicolaas Pieck en gezellen: Vormselviering
Dordrecht, kerk Verrezen Christus: Maaltijd in het kader van Werelddag voor de Armen
- ma. 19 Rotterdam, bisdomkantor: Wethouder Rotterdam
- di. 20 Rotterdam: Overleg pastoraal team Rotterdam RRM
Rotterdam: Priesterraad
- wo. 21 Rotterdam, kathedraal: Eucharistieviering
Rotterdam: Bestuur parochie H. Bernadette
- do. 22 Rotterdam, bisdomkantor: Overleg pastoraal team Studentenparochie
- vr. 23 Rotterdam, kerk HH. Laurentius en Ignatius: Engelstalige eucharistieviering
Nieuwkoop, parochie H. Clara: Vormselviering
- za. 24 Achthuizen, kerk O.L.Vrouw Hemelvaart: Eucharistieviering
Oude Tonge, kerk O.L.Vrouw Hemelvaart: Eucharistieviering
- zo. 25 Rotterdam, kathedraal: Eucharistie bij afsluiting Jaar van Gebed
Rotterdam, kerk HH. Laurentius en Elisabeth: Engelstalige eucharistieviering
- ma. 26 Amersfoort: Moderamen Raad van kerken
- di. 27 Breda: Nationale Raad voor Liturgie (NRL)
- wo. 28 Rotterdam: Gedelegeerde a.s. pastoraal werkers
Rotterdam: Bestuur kathedrale parochie
- do. 29 Hillegom: Alpha cursus over eucharistie
- vr. 30 Rotterdam, kerk HH. Laurentius en Ignatius: Engelstalige eucharistieviering
Rotterdam, bisdomkantor: Laurensfonds

December 2018

- za. 1 Dordrecht, zusters Maria Stella Matutina: Eucharistieviering
Lepelstraat, kerk H. Antonius van Padua: Uitvaartmis en begrafenis emeritus-pastoor Blaauwhof
Rotterdam, parochiezaal kathedraal: Catecheseavond over de Advent
- zo. 2 Rotterdam, Portugeessprekende parochie: Eucharistieviering
Rotterdam, kerk HH. Laurentius en Ignatius: Engelstalige eucharistieviering

- ma. 3 *Utrecht, SRKK*: Permanente raad bisschoppenconferentie
Rotterdam, bisdomkantor: Zusters Maria Stella Matutina
Rotterdam, bisdomkantor: Bestuur rectoraat H. Antonius van Padua (Den Haag)
Schoonhoven, kerk H. Bartholomeus: Liturgie overhandiging H. Schrift (Neo-Catechumenaat)
- di. 4 *Rotterdam, bisdomkantor*: Gedelegeerde R.K. onderwijs
Rotterdam, bisdomkantor: Diocesane raad voor economische aangelegenheden (REA)
Rotterdam: Bestuur parochie H. Johannes
- wo. 5 *Rotterdam, bisdomkantor*: Regionaal overste minderbroeders conventuelen
- do. 6 *Rotterdam, bisdomkantor*: Pastoor parochie Goede Herder
- vr. 7 *Rotterdam, kerk HH. Laurentius en Ignatius*: Engelstalige eucharistieviering
Rotterdam: Secretaris-generaal bisschoppenconferentie
Breda: Permanente raad bisschoppenconferentie en dagelijks bestuur KNR
- za. 8 *Roermond, kathedraal H. Christoffel*: Bisschopswijding Mgr. H. Smeets
- zo. 9 *Rotterdam, kerk Verrijzenis van de Heer*: Eucharistieviering
Rotterdam, kerk H. Hildegardis: Eucharistieviering
Den Haag, kerk H. Antonius van Padua (Boskant): Eucharistie, catechese, aanbidding, biechtgelegenheid, maaltijd (Tour of Faith)
- ma. 10 *Dordrecht, basisschool Don Bosco*: Aanbieden en zegenen nieuwe kerstgroep
Rotterdam: R.K. Instelling HH. Laurentius en Ignatius
- di. 11 *Vleuten*: Bisschoppenconferentie
Wassenaar: Afdelingsraad KRO bisdom Rotterdam
- wo. 12 *Rotterdam, Eendrachtsskapel*: Opname geloofsgesprek KRO/NCRV
Rotterdam, parochie H. Bernadette: Leden pastoraat team en leden dop-groep
- do. 13 *Rotterdam, bisdomkantor*: Kathedraal kapittel
Rotterdam, bisdomkantor: Bestuur Studentenparochie H. Catharina van Alexandrië
- vr. 14 *Rotterdam, kerk HH. Laurentius en Ignatius*: Engelstalige eucharistieviering
- zo. 16 *Middelharnis, parochie H. Familie*: Eucharistieviering met presentatie diaken Steef Lokken
Rotterdam, bisdomkantor: Vertegenwoordiger Missione Cattolica Italiana
Rotterdam, kerk HH. Laurentius en Ignatius: Engelstalige eucharistieviering
- ma. 17 *Meije-Zegveld, Millandschool*: Aanbieden en zegenen nieuwe kerstgroep
Voorburg, priester- en diakenopleiding Vronesteyn: Eucharistieviering met aanstelling tot lector, maaltijd
- di. 18 *Rotterdam, bisdomkantor*: R.K. Studentenpastoraat Rotterdam
- wo. 19 *Rome*: Audiëntie bij paus Franciscus met dhr. W. Deetman
- do. 20 *Rotterdam, bisdomkantor*: Voorbereidende kerstviering met medewerkers
Rotterdam, bisdomkantor: Presentatie diocesaan jongerenoverleg n.a.v. Bisschoppensynode
- vr. 21 *Rotterdam, kerk HH. Laurentius en Elisabeth*: Engelstalige eucharistieviering
Rotterdam, bisdomkantor: Kroatische parochie
Rotterdam: Interview AD over toekomst kerkgebouwen Rotterdam
Rotterdam, R.K. Begraafplaats H. Laurentius: Gebedsviering bij kerstlichtjesavond
- zo. 23 *Leimuiden, kerk H. Johannes de Doper*: Eucharistieviering
Nieuwkoop, kerk O.L. Vrouwe Hemelvaart: Eucharistieviering
Rotterdam, kerk HH. Laurentius en Ignatius: Engelstalige eucharistieviering
- ma. 24 *Moordrecht, kerk H. Johannes' Onthoofding*: Eucharistieviering Kerstnacht
Rotterdam, kerk Verrijzenis van de Heer: Eucharistieviering Kerstnacht
Rotterdam, kathedraal HH. Laurentius en Elisabeth: Eucharistieviering Kerstnacht
- di. 25 *Rotterdam, kerk Verrijzenis van de Heer*: Eucharistieviering Kerstdag
Rotterdam (Overschie), kerk St. Petrus' Banden: Eucharistieviering Kerstdag
Rotterdam, kerk HH. Laurentius en Ignatius: Engelstalige eucharistieviering Kerstdag
- zo. 30 *Groningen, kathedraal HH. Martinus en Joseph*: Eucharistieviering Feest H. Familie

NIEUWSBRIEF
BISDOM ROTTERDAM

Blijf op de hoogte

www.bisdomrotterdam.nl/nieuwsbrief

Uitgave: Bisdom Rotterdam, juli 2019
Fotografie cover: Peter van Mulken, Nationale Bedevaart Brielle 7 juli 2018
Vormgeving: Bovenwijs
Basisontwerp: Daily Milk
Drukwerk: MultiCopy

Bisdom Rotterdam
Koningin Emmalein 3
3016 AA Rotterdam

T. 010-2815171
E. bureau@bisdomrotterdam.nl
I. www.bisdomrotterdam.nl

Bisdom Rotterdam